

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת בשלח תשפ"ג

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

**4801 11th Ave,
Brooklyn NY 11219
347.760.5924**

היכל הקודש

קרית יואל

**8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563**

היכל הקודש

מאנסי

**32 Dolson Road
Monsey NY 10952
347.733.7551**

היכל הקודש

בני ברק

**רחוב הבעל שם טוב 7
052.760.5715**

היכל הקודש

וויליאמסבורג

**27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652**

היכל הקודש

קרית יואל

**8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299**

היכל הקודש

בלומינגטאון

**24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804**

היכל הקודש

ירושלים

**רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150**

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

**קרן הדפסה
היכל הקודש**

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

1 פטר. ואם תאמר: למה הוצרך לומר גבי הלל כרבי שמעון? לימא בית הלל לשמעיהו,
2 דאמר: רבי שלמה לקדשוהו. לרבי לומר: משום דאמר לביית הלל נדי דנזיר מיין לא הוי –
3 נזיר מיהא לזיון מן הגוררות. לרבי קאמר כרבי שמעון, דפטר לגמרי. שלא תגרב כורך
4 המתגרבים. שאם בא לרבות נזיר מן הגוררות היה לו לומר בלשון קונם. כדרך הגורמים.

מתניתין דלא בי האי תנא. דתניא, רבי נתן אומר:

1 **בית שמאי אוקרבים: נזיר ונזיר, ובית הלל אוקרבים:**
2 **נזיר ואין נזיר. בית שמאי סברי לה פרבי מאיר ופרבי**
3 **יהודה, ובית הלל סברי לה פרבי יוסי. לישנא אהרינא**
4 **אמרי לה: רבי נתן אומר, בית שמאי אוקרבים: נזיר**
5 **ואינו נזיר, ובית הלל אוקרבים: לא נזיר ולא נזיר. בית**
6 **שמאי - פרבי יהודה, ובית הלל - פרבי שמעון. תנן**
7 **התם: האומר 'הרי עלי מנחה להביא מן השעורים' -**
8 **יביא מן החיטים, 'קמח' - יביא סולת, 'שלא בשמן**
9 **ולבנה' - ובאינה בשמן ולבנה, 'הצי עשורין' - יביא**
10 **עשורין שלם, 'עשורין ומוצה' - יביא שנים. רבי שמעון**
11 **פליגי, שלא תתגרבי בדרך המתנדבים. מאן תמא, דכי**

אמר 'הרי עלי מנחה מן השעורים' - מביא מן

12 **החיטים? אמר חזקיה: במחלוקת שנייה, ובית שמאי**
13 **היא. לאו אמרי בית שמאי פי אמר 'מן הגורגרות ומן**
14 **הדביקה' הוי נזיר - הכי נמי, פי אמר 'מן השעורין'**
15 **מביא מן החיטים. ורבי יוחנן אמר: אפילו תימא**
16 **דכייהוה הכל, באומר 'אילו הייתי יודע שאין נזירין**
17 **לא נזירתי כף אלא כף'. אמר חזקיה: לא שנו אלא**
18 **שאמר 'מן השעורים', אבל אמר 'מן הערשים' -**
19 **לא מייחיה ולא פלום. מפרך חזקיה כמאן מוקים לה**
20 **למתניתין - בבית שמאי, והא ערשים לגבי מנחה**
21 **בגורגרות לגבי נזיר דמו, וקאמרי בית שמאי הוי נזיר!**
22 **הדר גבי בית שמאי. ואמאי הדר ביה? אמר רבא:**
23 **מתניתין קשיתה, מאי איריא דתני 'מן השעורים'?**
24 **לייתי 'מן הערשים'! אלא סבר חזקיה: פי קאמרי בית**
25 **שמאי התם - פרבי יהודה. ורבי יוחנן אמר: אפילו**
26 **הייתי יודע שאין נזירין כף - לא נזירתי כף אלא כף!**

לדבריו דחזקיה הוא דקאמר: את מאי טעמא קא

27 **הדרת כף - משום דלא קתני 'מן הערשים', דלמא**
28 **לא מיפגיא קאמר, לא מיפגיא פי אמר 'מערשים'**
29 **הדרת ביה, ותפוס לשון ראשון, אלא פי אמר 'מן**
30 **השעורין' והא דרבי קאמר: אי קיששה כמנחת העומר,**

31 **היינו יודע שאין נזירין כף**

32 **הדרת כף - משום דלא קתני ביה ערשים. ולמא לא מיפגיא קאמר - ולא תמא דכי אמר 'מן הערשים' מנחה מעלייתא, משום דאבאי למימר דכי אמר 'הרי עלי מנחה'**

33 **לשון ראשון, וביא מן החיטין, אלא פי אמר מן השעורין - והא דלית לך למימר הכי דהואיל ובמני קריבין דלקריב קאמר, ורבי קאמר: אמא אפשי דקדישה כמנחת העומר**

34 **וכתובה נמי גבי נזיר כי אמר 'הייני נזיר מן הגורגרות' לא הוי נזיר אלא נזיר גמור**

35 **דבני נזר נהו. לבית שמאי אית ליה כרבי יהודה, ומתניתין ומנחתו בבית שמאי ולא**

36 **בבית הלל כלל (כלל), ואי בבית הלל הוא אמרי דאפילו נזיר לא הוי, משום בלשון**

37 **נזירות קא נדר. הא נמי כי אמר 'מן הערשים' לא יביא מן החיטין, אלא שמי ויחנן**

38 **המתגרבי, ורבי יוחנן אמר אפילו מן הערשים - ביא מן החיטין, והא אמר רבי יוחנן**

39 **כוי' - וכתומקם לה כבגן דקא טעי. אלמא דבמדי דטעי ביה. כגון שעורין, משום דבני**

1 **אמר הרי עלי מנחה להביא קמח מביא סולת - או שאמר 'הרי עלי מנחה בלא שמן**

2 **ולכונה בו. פי לא אמרי בית שמאי - דאף על גב דלא אפילו נזיר לזיון נזיר, אלא מן**

3 **הגורגרות הוי נזיר מן חזקיה - הבא נמי כי אמר 'מן השעורין' מייחיה לזיון סמילת לש חיסם**

4 **בלהלתה. ורבי יוחנן אמר אפילו תימא דכייהוה - אפילו בית הלל נזיר נזיר ברא דיבא**

5 **מן החיטים, אף על פי שלא תתגרבי אלא מן**

6 **השעורים. כגון שאמר: לכל המתגרבי שערין**

7 **- שהייתי סבור שמביאין מנחה מן, אבל אילו**

8 **הייתי יודע שאין נזירין אלא חטין לא נזירתי**

9 **שערין. והלכך גמר בנפשה לאיתווי מדי דבר**

10 **חובא, לרבי ביא מן החיטין, אלא כגון**

11 **שהתגרבי מן השעורין - הדחם הוא הואיל**

12 **ומנחת טטה ומנחת העומר מן השעורים**

13 **קמייחיה לה. דלמא ערק רבני מנחה. לרבי הוא**

14 **דאמר דחל עליה גרבת מנחה היבא מן החיטים.**

15 **לגבי מנחה - לא מייחיה עלי כלום. מפרך חזקיה**

16 **כמאן מוקי לה למתניתין - אמתחתו בבית**

17 **שמאי. והא ערשים לגבי מנחה בגורגרות לגבי**

18 **נזיר יומי - וכי הוי דהתם אמרי בית שמאי**

19 **דחיי נזיר - הא נמי כי אמר 'מן הערשים'**

20 **יביא מן החיטין. הוי חזקיה חזקיה - דאמר לעיל:**

21 **בית שמאי היא דלא אמרי בית שמאי מן**

22 **הגורגרות הוי נזיר. אלא טעמא דמנחה לה כבית**

23 **שמאי - דסבר לה כרבי בני כולשנא, וברא**

24 **דאית ליה לבית שמאי תדור ואינו נזיר, כרבי**

25 **יהודה דאמר: באומר 'הרי עלי קרבין',**

26 **הגורגרות הדבילה בולח בני נזר נהו. וכן הוסי**

27 **דלחן אמרי בית שמאי דחיי נזיר נהו דבני**

28 **נזר נהו - הא נמי כי אמר 'מן השעורין',**

29 **הואיל הקריבה ניערו במנחת העומר**

30 **ובמנחת טטה - לחכי הוא דאמרין ומביא מן**

31 **החיטין. ואמאי הדר ביה - חזקיה מההיא?**

32 **לוקמא כמעיקרא כמאן קמא. דאמר: האמר**

33 **'מן הגורגרות' הוי נזיר גמור, אף על גב דנזיר**

34 **אין אסור בגורגרות, ולוקמא בגורגרות ומנחת**

35 **באמר 'הרי עלי ערשים' מביא מן החיטין, אף**

36 **על גב דערשים אין ארימין לגבי מנחה - מייח**

37 **דחיי נזירות לגבי נזיר דחיי נזיר גמור**

38 **מתניתין - דמנחתו קשיתה. אמא דאית רביא**

39 **לזו לבית שמאי נזיר ואינו נזיר. דלא סבירא**

40 **לזו כרבי יהודה דאמר באומר 'הרי עלי**

41 **קרבין' דגורגרות הדבילה בני נזר נהו, אלא**

42 **נזיר הוי, וכי הוי דלחן אמרי בית שמאי דכי**

43 **אמר 'הייני נזיר מן הגורגרות' הוי נזיר מן חזקיה,**

44 **גבי מנחת מאי איריא אמרי 'מן השעורין'**

45 **דחיי דבר הראוי לגבי מנחה? לייתי נזיר**

46 **הערשים, דהא ערשים לגבי מנחה בגורגרות**

47 **לגבי נזיר דמיא אלא מתניתין דמנחת כבית**

48 **שמאי ולא תני בה 'מן הערשים', אלמא לא**

49 **הוי טעמא דיבא מן החיטין אלא משום**

50 **התגרבי מן השעורין הקריבה ניערו**

51 **וכתובה נמי גבי נזיר כי אמר 'הייני נזיר מן הגורגרות' לא הוי נזיר אלא נזיר גמור**

52 **דבני נזר נהו. לבית שמאי אית ליה כרבי יהודה, ומתניתין ומנחתו בבית שמאי ולא**

53 **בבית הלל כלל (כלל), ואי בבית הלל הוא אמרי דאפילו נזיר לא הוי, משום בלשון**

54 **נזירות קא נדר. הא נמי כי אמר 'מן הערשים' לא יביא מן החיטין, אלא שמי ויחנן**

55 **המתגרבי, ורבי יוחנן אמר אפילו מן הערשים - ביא מן החיטין, והא אמר רבי יוחנן**

56 **כוי' - וכתומקם לה כבגן דקא טעי. אלמא דבמדי דטעי ביה. כגון שעורין, משום דבני**

57 **הקריבה ניערו, וקא מייחיה מנחתו. אבל לא בערשים, דאף על גב דאמר 'אילו**

58 **היינו יודע שאין נזירין כף**

59 **הדרת כף - משום דלא קתני ביה ערשים. ולמא לא מיפגיא קאמר - ולא תמא דכי אמר 'מן הערשים' מנחה מעלייתא, משום דאבאי למימר דכי אמר 'הרי עלי מנחה'**

60 **לשון ראשון, וביא מן החיטין, אלא פי אמר מן השעורין - והא דלית לך למימר הכי דהואיל ובמני קריבין דלקריב קאמר, ורבי קאמר: אמא אפשי דקדישה כמנחת העומר**

61 **וכתובה נמי גבי נזיר כי אמר 'הייני נזיר מן הגורגרות' לא הוי נזיר אלא נזיר גמור**

62 **דבני נזר נהו. לבית שמאי אית ליה כרבי יהודה, ומתניתין ומנחתו בבית שמאי ולא**

63 **בבית הלל כלל (כלל), ואי בבית הלל הוא אמרי דאפילו נזיר לא הוי, משום בלשון**

64 **נזירות קא נדר. הא נמי כי אמר 'מן הערשים' לא יביא מן החיטין, אלא שמי ויחנן**

65 **המתגרבי, ורבי יוחנן אמר אפילו מן הערשים - ביא מן החיטין, והא אמר רבי יוחנן**

66 **כוי' - וכתומקם לה כבגן דקא טעי. אלמא דבמדי דטעי ביה. כגון שעורין, משום דבני**

67 **הקריבה ניערו, וקא מייחיה מנחתו. אבל לא בערשים, דאף על גב דאמר 'אילו**

68 **היינו יודע שאין נזירין כף**

69 **הדרת כף - משום דלא קתני ביה ערשים. ולמא לא מיפגיא קאמר - ולא תמא דכי אמר 'מן הערשים' מנחה מעלייתא, משום דאבאי למימר דכי אמר 'הרי עלי מנחה'**

70 **לשון ראשון, וביא מן החיטין, אלא פי אמר מן השעורין - והא דלית לך למימר הכי דהואיל ובמני קריבין דלקריב קאמר, ורבי קאמר: אמא אפשי דקדישה כמנחת העומר**

71 **וכתובה נמי גבי נזיר כי אמר 'הייני נזיר מן הגורגרות' לא הוי נזיר אלא נזיר גמור**

72 **דבני נזר נהו. לבית שמאי אית ליה כרבי יהודה, ומתניתין ומנחתו בבית שמאי ולא**

73 **בבית הלל כלל (כלל), ואי בבית הלל הוא אמרי דאפילו נזיר לא הוי, משום בלשון**

74 **נזירות קא נדר. הא נמי כי אמר 'מן הערשים' לא יביא מן החיטין, אלא שמי ויחנן**

75 **המתגרבי, ורבי יוחנן אמר אפילו מן הערשים - ביא מן החיטין, והא אמר רבי יוחנן**

76 **כוי' - וכתומקם לה כבגן דקא טעי. אלמא דבמדי דטעי ביה. כגון שעורין, משום דבני**

77 **הקריבה ניערו, וקא מייחיה מנחתו. אבל לא בערשים, דאף על גב דאמר 'אילו**

78 **היינו יודע שאין נזירין כף**

79 **הדרת כף - משום דלא קתני ביה ערשים. ולמא לא מיפגיא קאמר - ולא תמא דכי אמר 'מן הערשים' מנחה מעלייתא, משום דאבאי למימר דכי אמר 'הרי עלי מנחה'**

80 **לשון ראשון, וביא מן החיטין, אלא פי אמר מן השעורין - והא דלית לך למימר הכי דהואיל ובמני קריבין דלקריב קאמר, ורבי קאמר: אמא אפשי דקדישה כמנחת העומר**

81 **וכתובה נמי גבי נזיר כי אמר 'הייני נזיר מן הגורגרות' לא הוי נזיר אלא נזיר גמור**

82 **דבני נזר נהו. לבית שמאי אית ליה כרבי יהודה, ומתניתין ומנחתו בבית שמאי ולא**

83 **בבית הלל כלל (כלל), ואי בבית הלל הוא אמרי דאפילו נזיר לא הוי, משום בלשון**

84 **נזירות קא נדר. הא נמי כי אמר 'מן הערשים' לא יביא מן החיטין, אלא שמי ויחנן**

85 **המתגרבי, ורבי יוחנן אמר אפילו מן הערשים - ביא מן החיטין, והא אמר רבי יוחנן**

86 **כוי' - וכתומקם לה כבגן דקא טעי. אלמא דבמדי דטעי ביה. כגון שעורין, משום דבני**

87 **הקריבה ניערו, וקא מייחיה מנחתו. אבל לא בערשים, דאף על גב דאמר 'אילו**

88 **היינו יודע שאין נזירין כף**

89 **הדרת כף - משום דלא קתני ביה ערשים. ולמא לא מיפגיא קאמר - ולא תמא דכי אמר 'מן הערשים' מנחה מעלייתא, משום דאבאי למימר דכי אמר 'הרי עלי מנחה'**

90 **לשון ראשון, וביא מן החיטין, אלא פי אמר מן השעורין - והא דלית לך למימר הכי דהואיל ובמני קריבין דלקריב קאמר, ורבי קאמר: אמא אפשי דקדישה כמנחת העומר**

91 **וכתובה נמי גבי נזיר כי אמר 'הייני נזיר מן הגורגרות' לא הוי נזיר אלא נזיר גמור**

92 **דבני נזר נהו. לבית שמאי אית ליה כרבי יהודה, ומתניתין ומנחתו בבית שמאי ולא**

93 **בבית הלל כלל (כלל), ואי בבית הלל הוא אמרי דאפילו נזיר לא הוי, משום בלשון**

94 **נזירות קא נדר. הא נמי כי אמר 'מן הערשים' לא יביא מן החיטין, אלא שמי ויחנן**

95 **המתגרבי, ורבי יוחנן אמר אפילו מן הערשים - ביא מן החיטין, והא אמר רבי יוחנן**

96 **כוי' - וכתומקם לה כבגן דקא טעי. אלמא דבמדי דטעי ביה. כגון שעורין, משום דבני**

97 **הקריבה ניערו, וקא מייחיה מנחתו. אבל לא בערשים, דאף על גב דאמר 'אילו**

98 **היינו יודע שאין נזירין כף**

99 **הדרת כף - משום דלא קתני ביה ערשים. ולמא לא מיפגיא קאמר - ולא תמא דכי אמר 'מן הערשים' מנחה מעלייתא, משום דאבאי למימר דכי אמר 'הרי עלי מנחה'**

100 **לשון ראשון, וביא מן החיטין, אלא פי אמר מן השעורין - והא דלית לך למימר הכי דהואיל ובמני קריבין דלקריב קאמר, ורבי קאמר: אמא אפשי דקדישה כמנחת העומר**

1 **ואמר** הריני נזיר מין אם לא וכו' – מתניתן דקתי 'הריני נזיר' – פירוש: הריני נזיר
2 מין כן בשבילה. ועמדה מאליה – הי אנו מוסף על לישנא דמתניתין. אלא 'לא'
3 בלבד, בדלשון המשנה 'אם עמדה', והוא מוסף תיבת 'לא'. אלא ממילא אמר, שכן נעשה
4 המעשה שבמהלך מאליה.

5 **בית שמאי** תרופה דהווא גברא משום אוקמה
6 בדיה והא לא אוקמה – פירוש: תרופה
7 – גילה דעתו. כלומר, בית שמאי סבירא להו כי
8 העבר ארסם כי היא לישנא, דעתו לומר כן;
9 אמר בית שמאי שהיא שרופה ברובא כן ברזוק
10 שאין אדם יכול להעמידה. הריני נזיר – כלומר,
11 אף על פי שאין רצוני להיות נזיר, דטרחתא לי –
12 הריני נזיר. אם עמדה – פירוש: אין כן ביד
13 להעמידה בבת ואם לא עמדה משם – לא כל
14 שכן אם יעמידה. ולבסוף נעשה מעשה שלא
15 טרח בו ולא יעי' עליו להעמידה. ועמדה משום
16 בית שמאי סבירא להו כי יעמידה קמה, והא לא
17 אוקמה – הלכך חילי נזירות, דהא מדן מירי.
18 ובית הלל סבירא אם לא עמדה משום דרביבא
19 איבת, כלומר: אהא נזיר אם ולא תעמוד –
20 והיא מוקמה. הלכך לא חילי עליה נזירות, ואם
21 תאמר: והשתא נמי תקשי 'מירי' אם לא עמדה
22 קתני? ישי לומר: דבמה שמעית שבשומע
23 משמעתי ויהי ב'חסור מוסרה'. דהכי תולה רבא
24 פלוגתא דתנאי בעמידת הפרה. אי אפשר לו
25 לפרש פלוגתא דתנאי בעמידת הפרה אם לא
26 יוסף 'לא' בגיזת המשנה. הווי מוכח דבסוף
27 'לא' אף אפשר לו לפרש פלוגתיהו דתנאי
28 אורי. אבל לשניא דרמי בר חמא – אינו תלמי
29 מחלוקת התנאים (לומר) ולכונן בעמידה, אלא בנדר מן הבשר, אי חילי עליה נזירות אי
30 לא, ולירידה היא קשי 'מירי מאליה קתי' ולא מוכח מפלוגתא דתנאי דחסר 'מאליה',
31 ולכן אין לו כח להוסיף על לשון המשנה. ואם תאמר: ולפירן ליה בדיאי: למען לא פרה
32 ברובתא לתנא הוה אם עמדה מאליה – לפיכך בדיאי בנדר בויון מן הבשר, או חילי עליה
33 נזירות, ולחלו בית שמאי לשיטתן ובית הלל לשיטתן? ישי לומר: דהיינו נמי פירן 'מירי'
34 מאליה קתי, ולא הוה צורך לעיקר קריאתו ולא לגלגל עליו, ולומר כיון דאיהו מלוגתא
35 דתנאי כלל בעמידת הפרה – אין לך כח להוסיף על לשון המשנה 'מאליה', וכיון דתנאי
36 לא פליגי בעמידת הפרה – אם מן הקשי כך שפי (אם כן) למען לתנא להוסיף לכל בעמידת
37 הפרה, לפיכך בנדר מן הבשר וליחלו לשיטתן. ולא חוכי קושיא ד'מאליה' לכל להוכיח
38 לו פלוגתא דתנאי: אם תילא בעמידת תרופה בלל, ומתבה תקשי לך קושיא שפלי
39 דליפלטו בבשר להדיא, וליחלו לשיטתן. **אימא** סיפא – מי קא מתפס בה מירי, כלומר,
40 אנאי ליגרי בתר אינו אביי, ודבריה לא ודיא אלא כרובן בעלמא? ורי לא התפס בשלש
41 קנב, מירי פרה ו' אקבירא' ו' אבירא לוי מין מאליה? ורי לא לא עמדה בו! אלא

42 הווי גרסין: כנון דאמר 'הריני נזיר (מבשרה) אם לא עמדה' ועמדה מאליה וכו'. והשתא נחלקו בלשון, כדפרישית לעיל, ונחלקו נמי כי נדר מן הבשר אי הווי נזיר לכל מילי. ואם תאמר:
43 הועמידה, בית דאוקי בר ליתיה בעמידת הפרה – למען לו להיגי' תיבת 'לא' על לשון המשנה? והא 'יכול לשון המשנה' כנון דאמר 'הריני נזיר מין מאליה' אם עמדה –
44 הועמידה, בית שמאי משמע לויה? אם עמדה – אם אעמידנה בבח ידי. וכן שפיר, טרח ויגע להעמידנה בבח – הלכתך הווי נזיר מבשרה? וכיון דחילי נזירות אבשרה – חשיל נמי אבל מילי,
45 דבית שמאי לשיטתן. ובית הלל סבירא אם עמדה – אעמידנה, ובביא לא פליג בכל עליה, דהא קאמר בור הבין ביביא ברובי' עלטא לא פליגי. וכן לנפן פרק שליש (מא). וליבטא
46 בית הלל לומר דלא ליהוי נזיר, ובכין דקאמר ידה נזיר 'אם (אמר) עמדה' – משמע בכל ענין שתעמדה, כי יעי עצמה בין על ידי אחרים, הווי נזיר. ועוד ישי לומר: דאין דרך גורדין
47 לומר האי' לישנא כבית שמאי שתלה נזירותו – אם עמדה, הווי נזיר. פירושם לא אעמידנה. וטרח בה ברזו להעמידה כי שישול עליו נזירות. וכיון דפירוש ליתות נזיר – (ליבטא) בדיאי
48 'הריני נזיר', למען לתנא נדרו בעמידת הפרה: אבל בשלש הווי דרך פירושם ליתיה. ואיהו נזיר אם לא עמדה? פירושם לא אעמידנה. כלומר, אף על פי שאינו נזיר ברצוען – הריני מקבל
49 על נזירות אם לא יהיה לו כח להעמידה איהו נזיר. לא שאני חפצי נזירות. ואיהו נזיר מאליה? כד פירשש בתיבא מושא? כד פירשש בתיבא מושא? אלא הוא: תאמר: ותא קא עביד
50 צירכותא לעיל מתניתין תלתא והא ברא נחלקן כאן מחלוקת חוש' בים אם לא עמדה מאליה? ישי מתרפיש: השנא כל התירושים שתרין התלמוד בשם רבא – לא תירץ מעולם, ולית ליה
51 בתרי ותלת. ולא תירץ רבא כי אם תירצו אחרון: מבישה אם לא עמדה. אבל תירצו קמאי – לא רבא תירץ, אלא משום דהקשה ארמי בר חמא – החכר בתלמוד בשמו. דהכי נמי
52 אשתכח בביבתא פרק 'הדחילין' (להב) דתלמודא לשיטתיהו שמואי קאמרי לימא בתיבא תלת (סברי) ורע' דלא הווי נזיר ביה נזירי מן הגורגותו ושי לומר: דעל כרחך בתיבא תלתא לא פליגי. וכן לנפן פרק שליש (מא). וליבטא
53 דבית שמאי סביר תרופה דהווא גברא וכו', לא שמענין הא פלוגתא מגורגותו? ישי לומר: דעל כרחך פליגי נמי בנדר מן הבשר, דאם לא כן – לפיכך מן היין בדיאי בעמידת הפרה.
54 ומדברין יתרה מוכיח אלא בנדר מן היין פליגי, דהוא לא היה פליגי רבי יתרה. אלא על כרחך גורדי מבישה, והכלו לשיטתן, והוא קא עביד צירכותא לעיל. ומכל מקום גם בעמידת
55 הפרה פליגי, דאם כן לפיכך בבשר להדיא, למען לו להוכיח פרה אם עמדה מבישה? ויתן? אלא על כרחך גם בעמידת הפרה נחלקו. אלא תאמר: ודיקחיה לעמיה. ובית הלל סביר תרופה
56 דהווא ברי, ובירך פלוגתא דתנאי (להב) דתלמודא לשיטתיהו שמואי קאמרי לימא בתיבא תלת (סברי) ורע' דלא הווי נזיר ביה נזירי מן הגורגותו ושי לומר: דעל כרחך בתיבא תלתא לא פליגי נמי
57 בעמידת הפרה. דאי בנדר מן הבשר, ולשיטתיהו – לפיכך בבשר לחודיה. וליבטא למימר שנה עמידת הפרה לאשמענין טעמא דבית שמאי דהוי נזיר מבשר כי תלה נדרו בעמידת הפרה,
58 וכי טעמא דבית שמאי לוח אודא לאשמענין? אלא על כרחך טעמא דבית הלל אלא לאשמענין? ישי לומר: דעל כרחך בעמידת הפרה – דלא חדרו אפילו על הבשר. ואם תאמר: סוף חוק
59 מציא נפיק מתא לבית הלל? אלא אפילו בשמור הו' ונמן הבשר על כרחך טעמא דבית הלל נזירות, כדמשמע לו בגורגותו ושי לומר: ותפא עניה הווי נזיר מן היין בפירוש. ותלה נדרו בעמידת
60 הפרה – דלא חילי עליה נזירות, ולבית הלל משמע לוהו מבישה ברוביהו דהווי נזיר, אלא קמחה.

1 **בית שמאי** סביר תרופה דהאי נפרא בו' – כדלקמיה מוקי לה. ואמר לה תמורה? אף
2 על גב דלא חני לה רבא בדיאי ברך קמיתא ב"אם לא עמדה' ועמדה מאליה. וברין
3 הוא דהוה ליה למיתני הכי, כדקאמר לה נמי באידך תירוטא דמתרץ לה. אלא אמורא
4 דמסדר התלמוד, כיון דשמעיה לרבא דאמר מילתא דאית בה פירבא – לא אנתת

5 לטוימיה למילתיה. ופרץ ליה כדפריך: בשלמא
6 פרה בה קרבן רזא. וחדר מחליף שיטתו
7 דמקריא דמוקי לה בבגון דאמר 'הרי עלי
8 קרבן', וחדר מוקי לה בבגון דאמר 'הריני נזיר
9 מין', ומסיים למילתא. בשלמא פרה בה קרבן
10 היא – בשלמא לגבי פרה מצית מוקמת לה
11 בבגון דקאמר 'הרי עלי קרבן' דהוי נזיר,
12 והואיל דבת קרבן היא – כלומר דקא שייבא
13 בכלל קרבן, אף על גב דבדקינן נזיר לא שייבא
14 איכא למימר כאומר 'הרי עלי קרבן נזירות'
15 דמי, והוי נזיר. אלא לגבי דלת – הדיב קיס דל
16 זכתי בשמאי בשבץ בשלמא וכו' נזירותא איבא
17 למימר: הואיל ופירי רזא, מחילפי בעביבים, ויש
18 בלשון הזה לשון נזירות. אלא לגבי דלת, כי
19 קאמר 'הרי עלי קרבן אם לא נפתח' – מי
20 שיך קרבן נזירות? כלל? אלא אמר רבא כנון
21 שדיתה פרה רביעיה לפניו – ואמר: כסבורה
22 פרה זו שאניה עומדת לעולם, לא מאליה לא
23 על ידי אדם. ואפי' הריני נזיר מין אם לא עמדה
24 ו' ומתניתין דקתני 'אם עומדת' הוי משמע:
25 היא סבורה שהיא מתעבת בשם, הריני נזיר אם
26 תתקיים מחשבתה שתהא עומדת שם. אלא אני
27 אעמידה. ועמדה מאליה. ומתניתין ליבא
28 לאקשוי השתא כדמשקין לעיל 'מירי אם
29 עמדה מאליה קתי', דהא רבא נופיה לא שני ליה הבא בין עמדה מאליה בין עמדה על
30 ידי אחרים. ובהא פליגי דבית שמאי סביר תרופה דהאי נפרא – עיקר של זה, דהא תות
31 אלא אירעא אירדו לוקים לה בעל כרחיה. והאי דקאמר 'אם לא עמדה' – אם לא
32 אעמידה במשמע, והלכך כיון דלא אוקמה – הווי נזיר. ואפי' הריני נזיר מין בו' – לא
33 איצטריך למימר אלא 'הריני נזיר', דהא משום דמשני לעיל 'מבשרה' – אמר רבא
34 'מין', לאפוקי משמואי קאמריא. וקא חדרו רזא רבי יתרה לתנא קמא: לא בשנתא סבור
35 דבמתפס בפרה ליהוי נזר כי אמרו בית שמאי, אלא אף כשאמרו בית שמאי דמתפס
36 בה – לא אמרו אלא כאומר 'הרי פרה זו עלי קרבן', דהוי נזיר אוניו. וביא בודלת
37 לא פליג רבי יתרה, דהא לא שייבא לישנא דנדרים גבי דלת חלל, ובית הלל אמרי' –
38 טעם משום דקמט לא הוי נזיר, הוא אם לא קמז – לא הוי. והאחרת – לבית הלל רכל
39 דהכא דאמר 'הריני נזיר מבשרה' לא הוי נזיר, דומיא דתנא דאמר 'הריני נזיר מן
40 הגורגות' – דלא הווי נזיר לשיטתיהו דבית שמאי – קאמרי לה: לדין כן.

1 **ואמר** הריני נזיר מין אם לא עמדה? ורי לא עמדה?
2 **מאליה**; **בית שמאי** סביר: **תרופה דהאי נפרא** משום
3 **אוקמה בדיה הוא, והא לא אוקמה. ובית הלל** סביר:
4 **משום דרביבא הוא, והא קמת. - אי הכי, אימא**
5 **סיפא: אמר רבי יהודה: אף כשאמרו בית שמאי**
6 **לא אמרו אלא באומר "הרי הן עלי קרבן", פרה מי**
7 **קא מתפס בה מירי? אלא, כנון דאמר "הריני נזיר**
8 **מבשרה אם לא עמדה" – הווי נזיר מאליה; בית שמאי**
9 **סביר: תרופה דהווא גברא משום אוקמה בדיה**
10 **הוא, והא לא אוקמה. ובית הלל סביר: תרופה דהאי**
11 **גברא משום דרביבא, והא קמת. - ובית הלל סביר**
12 **אי לא קמת הווי נזיר. והאמרי "מבשרה" לא הווי**
13 **נזיר! - לשיטתיהו דבית שמאי קאמרי: לדין – אפילו**
14 **לא קמת נמי לא הווי נזיר, לדין דאמריהו הווי**
15 **נזיר – אודו לן מיתה' תרופה דהווי גברא משום**
16 **דרביבא, והא קמת. - ובית שמאי: לאו תרופה דהאי**
17 **גברא משום אוקמה בדיה הוא - והא לא אוקמה.**
18 **משנה**

1 הריני נויר ממנו - פירוש: נמר מן הכוס, הרי זה נויר - פירוש: על נגרות עלי.
2 מעשה באשה אתה ואומר הכמים לא נתבוננה זו אלא לומר להי עלי כוס
3 כקרבן - ולא נאסרה אלא באותו כוס בלבד. ובגמרא פריך: מעשה לסתור? ואם שכר
4 וזאת דעה באומר עלי כקרבן - פירוש: שדרך בני אדם לטעום שכר שישה. ותנה איתו
5 רצה לשותה, ואומר נהי הוא - וליסקס מעלי.
6 שאם לא יאמר נהי הוא - וליסקס מעלי
7 אחר, לכך אומר נויר - לטלקס לגמרי מעלי.
8 אבל כשאנו שכר אין דרך להפציר, ואומר לכך
9 נדוד ומחלה, ומעשה נמי באשה אתה וכו'. על
10 מנת שאשתה בין בר הרי זה נויר ואסור בכולן -
11 איכא למאן דאמר בגמרא משום דהיי מתנה על
12 מה שכתבו בתורה, ודרי (אמר) דריני נויר - הי
13 נויר לכל מילי, וכי מטיל כל תני - אין בתנאי
14 כלום. ואפילו רבי שמעון מודה ברישא כהדא
15 לישנא דהניא בתותא. אבל אינו עדי שנויר
16 אסור בין - כלומר, שאם הלוכת קבלת עלי לבד
17 מאיסורין אין שלא קבלתי, לפי שלא ידעתי שנויר
18 אסור ביה. לרבנן דהו נויר, לטעמיהו דלעיל,
19 דאפילו לא נדר אלא מחד - הו נויר. ורבי שמעון
20 מתיר, ואולד לטעמיה דאמר (נויר גב). עד שיד
21 מכול, וידע אני שהנויר אסור בין אבל אני
22 כבוד הייתי שהבנתי מותרין מפני שאני יכול
23 לחיות אלא בין אז מפני שאנו קובר את המית
24 כלומר, שאני צריך לשמור בהם לעילמל בן
25 שבכר מתמת דחוקי, ולכך לא היה דברתי לקבל
26 איסורין אין טומאת מת (הרי זה מותר) וכו' וזאת
27 אומר רבי קיבל עליו איסורין אין ואסור מתים
28 הרי זה מותר, ורבי שמעון אוסר. ובגמרא פריך
29 דאיכאפא והה ליה למיתני.
30 אף בראשונה - הוא דקניני רבי שמעון (מתוך)
31 קאי בתרי אבבי.

1 **משנה** אטרי כהמים - כיון דשימרה הוא אינה זוקקה לטעיה, נראין הדברים שלא
2 נתבוננה זו לקבל עליו לטע נגרות, אלא לומר: יאסר עליו כוס זה כקרבן, ואינה
3 אסורה אלא בכוסין זה זה בלבד. **גמרא** ובי תישא - אי לאו נתבוננה לקבל עליה
4 נגרות אלא לחיות נגרותה ממנו, לימא ובי דבאי לישנא: דהרי הוא עלי קרבן - להכי
5 הוא דלא אמר, הכי - סבדרת אי אמנא הכי -
6 סבירא להו שלא אמר, הרי עלי אלא כוס זה
7 בלבד, ומיתויל לי כוס אחרינא ואמר לי 'אשתך'
8 וקא מצעיר, לי רשותי ונא אלו מצעא למשת
9 לי, אימא להו דלישנא דפסקא להו
10 מילתא דהואי אסירא נמי בכסא אחרינא, ותו
11 לא מיתין לי ומעשה נמי באשה כו',
12 **משנה** הריני נויר על מנת שארא שותה אין -
13 וקובל עליו את השאר, הרי זה נויר ואסור
14 בכולן - שכל דקדוקי נגרות עליו, אבל אם
15 אמר: יודע אני שיש נויר בכולם ואני יודע
16 שנער שומר בין - ואמר 'הריני נויר' - אריה
17 אסור בכולן, והיינו רבנן דאמר: אפילו לא נדר
18 אלא מחד מיתויל הו נויר בכולם, ורבי שמעון
19 מתיר - והדואיל שלא קיבל עליו אלא חצי
20 הנגרות, שכל היה יודע שנויר אסור בין -
21 הרי זה מותר בכולן, ורבי שמעון לטעמיה
22 דאמר: אינו אסור עד שיד מכול, ואם אינו?
23 יודע אני שנויר אסור בין לא כל כבוד הייתי -
24 שכחותי מן היד, ורבי תבנתי מותרין לי, מפני
25 שאני יכול לחיות אלא יין: אז יודע אני שהנויר
26 אסור לקדו כהמים, ובקבלתי עליו נגרות סבד
27 הייתי שומר הכמים ומתויל לי מפני שאבנתי
28 לקדו מתים - הרי זה מותר, דיאגנלי מילתא
29 למפרע דמתיקרא לא קיבל עליה נגרות חצי
30 ומטומאת מתים, ולא קיבל עליו אלא חצי
31 נגרות, ורבי שמעון אוסר - וטעמא מפרש
32 בגמרא. **גמרא** וילפגא נמי רבי שמעון
33 ברישא - כי היכי דפליגי רבי שמעון אי יודע אני
34 שיש נגרות? דלא חילי עליה נגרות משום לא
35 קיבל כל דקדוקי נגרות, חלוק היה רבי שמעון
36 אף במאשונה - ולא דאשונה נמי קאמר רבי
37 שמעון: כיון דאמר 'על מנת שארא שותה בין'
38 ומשמע 'מת' - לא נדר אלא בהתנחלת ליה.
39 ורבי שמעון לטעמיה דאמר: אינו נויר עד שיד
40 מכול, ורישא אמר ברישא הוא לא פליגי רבי
41 שמעון - דאילו חילי כיון דאמר 'הריני נויר' -
42 קיבל עליו כל חרות נויר, והאי דאמר 'על מנת'
43 הרי עלי מתנה על ליה שכתבו בתורה, ולא
44 נתנאו כלום, והנה ליה נדר גמור. דהוי ליה כמי
45 אשמר 'על מנת שאין לך עליו שאר כסות
46 וענה', שאין בתנאו כלום ויתחייב ליה בכולן.
47 ורבי יוחסין על לוי אמר לך - ברישא נמי מילת
48 רבי שמעון, דהוי 'על מנת' כהמשך דמתי, וכי
49 דקבל עליו נגרות מבקעת לא ידע מתנה על לוי אמר דאמר
50 'על מנת שאין לך עליו לא שאר כסות ולא ענה' לא קיבל עליו כלום, אבל הבא
51 קבל עליו מבקעת, ומשום הכי הוי תנאו קיים, ואינו נויר לפי שאין דבריו הראשונים כלום,
52 משום ליה שכתבו, ובאסורין לא הונו עד שיש בכולן, גמיא כותיה דרישא - דאפילו
53 במקעת קא חשיב ליה מתנה, ורבי שמעון אוסר והאמרת רישא רבי שמעון מתיר - חצי
54 נגרות קיבל עליו, ואין נדרתין לחצאין.

1 **משנה** מונו לו את הפוס, ואמר "הריני נויר ממונו"
2 - הרי זה נויר. מעשה באשה אחת שהותה שיכורה,
3 וכונונו לה את הפוס, ואמרה "הריני נוירה ממונו". אמרו
4 תקמים: לא נתבוננו זו אלא לומר "הרי הוא עלי
5 קרבן". **גמרא** מעשה לסתור? אמרת רישא "הרי
6 זה נויר", והדר תני "מעשה באשה אחת", אלמא
7 בהאי הוא דאסור, הא ינא אחרינא - שרי' - חסורי
8 מיתפרא ותיקי מונו לו. ואת הפוס ואמר "הריני
9 נויר ממונו". תני זה נויר. ולא שיכור הוא, ואמר
10 "הריני נויר ממונו" - אינו נויר; מאי שמונו, כמאן
11 דאמר "הרי עלי קרבן" הוא. ובי תיקא: לימא הכי -
12 סבר: מיתוין לי אחרינא ומצערין לי, אימא להו הא
13 מילתא דפסקא להו; ומעשה נמי באשה אחת.
14 **משנה** "הריני נויר על מנת שארא שותה יין ומשמע
15 למתים" - הרי זה נויר, ואסור כבוקין. וידע אני שמי
16 נגרות אכל איני יודע שהנויר אסור בינו" - הרי זה
17 אסור, ורבי שמעון מתיר. וידע אני שהנויר אסור
18 בינו, אבל כבוד הייתי שהקמים מיתוין לי מפני שאין
19 אני יכול לחיות אלא בינו" או "מפני שאני קובר את
20 המתים" - הרי זה מותר, ורבי שמעון אוסר. **גמרא**
21 וילפגא נמי רבי שמעון ברישא: אמר רבי יהושע בן
22 לוי: חלוק היה רבי שמעון אף ברישא: רבינא אמר:
23 ברישא לא פליגי רבי שמעון, מאי טעמא - משום
24 דהיה ליה מתנה על מה שכתבו בתורה, וכל המתנה
25 על מה שכתבו בתורה - תנאו כגמל - ורבי יהושע
26 בן לוי אמר לך: [הוא] "על מנת" - כ"חיו" דמי. תנאי
27 כותיה דרישא: אמר "הריני נויר על מנת שארא
28 שותה יין ומשמע למתים" - הרי זה נויר, ואסור
29 בכולן, מפני שהוא מתנה על מה שכתבו בתורה, וכל
30 המתנה על מה שכתבו בתורה - תנאו כגמל. וידע
31 אני שהנויר אסור בינו". והאמרת רישא: אסור, ורבי
32 שמעון מתיר! - אימא נמי: הרי זה אסור, ורבי שמעון
33 מתיר. ואיבעית אימא: לעולם לא תיפדו, התם
34 רישא

1 משמע נמי שאני מכוחי כי אם לעצמי, ואו ילח בהנוי - רצא. ובמוקדו שר חילין בשרה.
2 ונגרות מנאלה תילאי וקפא אי מנלה במקדש - גילא מנאלה לעגרות מילתאין איבוק, וייל
3 מנא דאמר - לא כלום הוא, ואם גילת בחוני - גילא מילתא לעצמי מכוחי, **האי** -
4 מנת כחן דמי - כאילו אמר 'הריני נויר כמל מנלה חוץ מן היד' ולא היה נויר לרבי
5 שמעון, דבענין עד שידור מכולן, ואם האמרה: והא מקדש את האשה על מנת שאין לה עליו
6 שאר כסות וענה - היא מקדשת ההנאי כמל (קדושי ט"ב), ולא אמר כ"חיו" דמי וש
7 לומר: דבי קדושי שאני, דאפילו אמר בפירוש (חצי משאר' לא מנתיא ליה בבור), דאין
8 כח חייב בכולן, אבל בני נויר ליפנין (ג) מקרא דריך שייח דמרה, והא
9 נדר נאחד מהם לא הוי. ו**הניא** כותיה דרישא - דהא אמר 'על מנת' שחבנין ליה תנאי ולא באומר 'חיו'. ושיק לנפול
10 אבל סבור הייתי שהבנתי מותרין לי (היתרין) לוי - דהא לא למנתיא למתים, שאינו יכול לחיות בלא יין או סלא
11 דמי כמל מנלה חוץ מן היד' ורבי שמעון לטעמיה, שהו פרחת ביותי. **מילתא** ויתנשוך מיה ארזא מנתה
12 דמי מיתוריהו לא תלמידי, ובאסורין לא הונו עד שיש בכולן, גמיא כותיה דרישא - דאפילו
13 אכולים תאניס, ואמר קונם הפירות עליכם, ומנא אביו אחד מן החן דתורה ופליגי אי התורה כולן או לא - דבי נמי
14 שכתבו, אבל הבא כיון דתתלה הוי נגרות על אחד - דבי נמי סוק נגרות. ורבי שמעון סבירא ליה: אפילו למאן
15 דאמר התורה כולן, כמל מהם אבא כיון דאין נגרות באה לו עד שפרש
16 מכולן - כמו כן צריך שאלה לכולן, ונהי דנשאל האחד - לא התיר השני.

1 קדושי לחצאין, וכי אמר 'הרי את מקדשת' - ומקדשת, וכי אמר 'חיו משאר' - לא מדיי קאמר, ולכן חייב בכולן, אבל בני נויר ליפנין
2 נדר נאחד מהם לא הוי. ו**הניא** כותיה דרישא - דהא אמר 'על מנת' שחבנין ליה תנאי ולא באומר 'חיו'. ושיק לנפול
3 אבל סבור הייתי שהבנתי מותרין לי (היתרין) לוי - דהא לא למנתיא למתים, שאינו יכול לחיות בלא יין או סלא
4 דמי כמל מנלה חוץ מן היד' ורבי שמעון לטעמיה, שהו פרחת ביותי. **מילתא** ויתנשוך מיה ארזא מנתה
5 דמי מיתוריהו לא תלמידי, ובאסורין לא הונו עד שיש בכולן, גמיא כותיה דרישא - דאפילו
6 אכולים תאניס, ואמר קונם הפירות עליכם, ומנא אביו אחד מן החן דתורה ופליגי אי התורה כולן או לא - דבי נמי
7 שכתבו, אבל הבא כיון דתתלה הוי נגרות על אחד - דבי נמי סוק נגרות. ורבי שמעון סבירא ליה: אפילו למאן
8 דאמר התורה כולן, כמל מהם אבא כיון דאין נגרות באה לו עד שפרש
9 מכולן - כמו כן צריך שאלה לכולן, ונהי דנשאל האחד - לא התיר השני.

1 **משנה** אטרי כהמים - כיון דשימרה הוא אינה זוקקה לטעיה, נראין הדברים שלא
2 נתבוננה זו לקבל עליו לטע נגרות, אלא לומר: יאסר עליו כוס זה כקרבן, ואינה
3 אסורה אלא בכוסין זה זה בלבד. **גמרא** ובי תישא - אי לאו נתבוננה לקבל עליה
4 נגרות אלא לחיות נגרותה ממנו, לימא ובי דבאי לישנא: דהרי הוא עלי קרבן - להכי
5 הוא דלא אמר, הכי - סבדרת אי אמנא הכי -
6 סבירא להו שלא אמר, הרי עלי אלא כוס זה
7 בלבד, ומיתויל לי כוס אחרינא ואמר לי 'אשתך'
8 וקא מצעיר, לי רשותי ונא אלו מצעא למשת
9 לי, אימא להו דלישנא דפסקא להו
10 מילתא דהואי אסירא נמי בכסא אחרינא, ותו
11 לא מיתין לי ומעשה נמי באשה כו',
12 **משנה** הריני נויר על מנת שארא שותה אין -
13 וקובל עליו את השאר, הרי זה נויר ואסור
14 בכולן - שכל דקדוקי נגרות עליו, אבל אם
15 אמר: יודע אני שיש נויר בכולם ואני יודע
16 שנער שומר בין - ואמר 'הריני נויר' - אריה
17 אסור בכולן, והיינו רבנן דאמר: אפילו לא נדר
18 אלא מחד מיתויל הו נויר בכולם, ורבי שמעון
19 מתיר - והדואיל שלא קיבל עליו אלא חצי
20 הנגרות, שכל היה יודע שנויר אסור בין -
21 הרי זה מותר בכולן, ורבי שמעון לטעמיה
22 דאמר: אינו אסור עד שיד מכול, ואם אינו?
23 יודע אני שנויר אסור בין לא כל כבוד הייתי -
24 שכחותי מן היד, ורבי תבנתי מותרין לי, מפני
25 שאני יכול לחיות אלא יין: אז יודע אני שהנויר
26 אסור לקדו כהמים, ובקבלתי עליו נגרות סבד
27 הייתי שומר הכמים ומתויל לי מפני שאבנתי
28 לקדו מתים - הרי זה מותר, דיאגנלי מילתא
29 למפרע דמתיקרא לא קיבל עליה נגרות חצי
30 ומטומאת מתים, ולא קיבל עליו אלא חצי
31 נגרות, ורבי שמעון אוסר - וטעמא מפרש
32 בגמרא. **גמרא** וילפגא נמי רבי שמעון
33 ברישא - כי היכי דפליגי רבי שמעון אי יודע אני
34 שיש נגרות? דלא חילי עליה נגרות משום לא
35 קיבל כל דקדוקי נגרות, חלוק היה רבי שמעון
36 אף במאשונה - ולא דאשונה נמי קאמר רבי
37 שמעון: כיון דאמר 'על מנת שארא שותה בין'
38 ומשמע 'מת' - לא נדר אלא בהתנחלת ליה.
39 ורבי שמעון לטעמיה דאמר: אינו נויר עד שיד
40 מכול, ורישא אמר ברישא הוא לא פליגי רבי
41 שמעון - דאילו חילי כיון דאמר 'הריני נויר' -
42 קיבל עליו כל חרות נויר, והאי דאמר 'על מנת'
43 הרי עלי מתנה על ליה שכתבו בתורה, ולא
44 נתנאו כלום, והנה ליה נדר גמור. דהוי ליה כמי
45 אשמר 'על מנת שאין לך עליו שאר כסות
46 וענה', שאין בתנאו כלום ויתחייב ליה בכולן.
47 ורבי יוחסין על לוי אמר לך - ברישא נמי מילת
48 רבי שמעון, דהוי 'על מנת' כהמשך דמתי, וכי
49 דקבל עליו נגרות מבקעת לא ידע מתנה על לוי אמר דאמר
50 'על מנת שאין לך עליו לא שאר כסות ולא ענה' לא קיבל עליו כלום, אבל הבא
51 קבל עליו מבקעת, ומשום הכי הוי תנאו קיים, ואינו נויר לפי שאין דבריו הראשונים כלום,
52 משום ליה שכתבו, ובאסורין לא הונו עד שיש בכולן, גמיא כותיה דרישא - דאפילו
53 במקעת קא חשיב ליה מתנה, ורבי שמעון אוסר והאמרת רישא רבי שמעון מתיר - חצי
54 נגרות קיבל עליו, ואין נדרתין לחצאין.

1 קדושי לחצאין, וכי אמר 'הרי את מקדשת' - ומקדשת, וכי אמר 'חיו משאר' - לא מדיי קאמר, ולכן חייב בכולן, אבל בני נויר ליפנין
2 נדר נאחד מהם לא הוי. ו**הניא** כותיה דרישא - דהא אמר 'על מנת' שחבנין ליה תנאי ולא באומר 'חיו'. ושיק לנפול
3 אבל סבור הייתי שהבנתי מותרין לי (היתרין) לוי - דהא לא למנתיא למתים, שאינו יכול לחיות בלא יין או סלא
4 דמי כמל מנלה חוץ מן היד' ורבי שמעון לטעמיה, שהו פרחת ביותי. **מילתא** ויתנשוך מיה ארזא מנתה
5 דמי מיתוריהו לא תלמידי, ובאסורין לא הונו עד שיש בכולן, גמיא כותיה דרישא - דאפילו
6 אכולים תאניס, ואמר קונם הפירות עליכם, ומנא אביו אחד מן החן דתורה ופליגי אי התורה כולן או לא - דבי נמי
7 שכתבו, אבל הבא כיון דתתלה הוי נגרות על אחד - דבי נמי סוק נגרות. ורבי שמעון סבירא ליה: אפילו למאן
8 דאמר התורה כולן, כמל מהם אבא כיון דאין נגרות באה לו עד שפרש
9 מכולן - כמו כן צריך שאלה לכולן, ונהי דנשאל האחד - לא התיר השני.

א וקדש לו אשה סתם - של פירש לו באינו עיר ואינו אשה. חזקה שליו אשה
שליחותו - והלך וקדשו לו אשה. וכיון שלא פירש לו די מנייהו קדיש להו ולא ידע
איוז קדשו לו, ואי חדר אותו האיש ונסים איתנא - דלמא לו היא אמה או בתא או
אחותה של אותה האשה שקדשו לו שלוחו, וכן כולן אסורות לה, כדאמר תהם (קדושין

עו) ורש ומסתב דרך ארץ; המגדש את אשה
אוסר עליו שלא יקח אשה וכן סתומה - אחד
מחייבי קניין, כגון חוב והובנה יולדת ומצורע,
שהפריש לחן דתו חרין או שני בני יונה, ועדין
לא קרא קדש שם איוז לחטאת ואיוז לעיל,
ופרח גזול אחד מתוך לאויר העולם, או שפדחה
לבין חטאות מותר - כגון שדיו שם חממש
הטאות המתות, כגון חטאת שכפירו בעליה כו',
ולתערבה ביניהן איוז יודע איוז היא, דאין לה
שוב תקנה, יקח גזול לשני - ואחר כך יפריש
אחד לחטאת ואחד לעולה, (גמ'ין) לחיב קאמר
לבין חטאות המתות - דאין קדשו תערבה כו'
הטאות חיות והנך חטאות דידיה ניתו - מצי
למטיס חד מנייהו ועביד ליה זוג לואי, והא
דלא נתרשב הזה קריב להו עולה), ואילו קן
מפרישת - שפרח את אדון מתוך ואינו יודע איוז
היא - אין לו תקנה, לפי שאין יודע איוז
לחטאת ואיוז לעולה, ואף על פי דפריש, דיא
דלא היו חרידיה חטאת - לית בהו הברא, וכאן
ידע יא האי שני עין חטאת או עולה, ואילו אמר
קנין דלעלמא מתקנן ומאני ליאם - לכל מאן
דמיידי קנין; היינו האי דפרח פלוגי אהתמול;
ונמצא מתכפר בקרבן חבירו, דהא אמרת שאר
אסור בכל הנשים שבעולום אמר ליה אימנא לך
אנא אשה ולא נייא - ד'כל כבודה בת מלך
פנימה', והואיל דקביעה לה ליה במחצה על
מחצה אוסר, ולכא הוה חוב לי מאיסורא דנידא,
דיאכא למימר דהתם כדון הוא דלשיתרו, משום
דאית בה טעמא ד'כל פריש מרובא דדחיתא
פריש', וכי תיפס נבי אשה נבי איסור - והיא

דלא עריכא, אטו רישא. **אסור** - בכל הנשים שבעולום - ואם תאמר, הוביל עולמא איסור
לישא נשים, דשמא זאת היא שנתקדשה על ידי שלוחו ולרבינו תהם, דהנשים נאננות למר
לא נתקדשהו - תינה גדולות, קטנות שאינן יודעות אם אביהם קבל עבורן קדושין מאי
איכא למימר; וברך מת אביהו ויש לומר: דמודארייתא אפילו או שרי לישא, דאוליין ברכ
רובא (למלמרו) מקרבות המגדשת היא, ואינו
אלא קנסא בעלמא - שעשה שלוח סתם ולא
פירש לו 'קדש פלוגתו', ולדידה קנסו ולאוריג
אלא קנסו, ואם אמרו: ולדידה איסורא דאורייתא,
דדידיה איוז קבוע, וכל קבוע במחצה על מחצה
דמי ויש לומר: דלא אמרינן קבוע במחצה דמי
אלא כשהאסור ניכר לעצמו החיתור ניכר
לעצמו, אבל שאר האיסור ניכר לעצמו לא
אמרינן קבוע.
קן סתומה - חוב ובה יולדת שמביאין חטאת
העק ועלת העולה, וסתומה - פרישה. וב
הבה שהבעלים לא פירשו בשעת לקדוח בעולם
איזוהו לעלה, ומשום הכי נקט סתומה, דאי
מפורשת - היה צריך להאריך ולפרש איזוהו פרת,
העולה ואו החטאת, ולחכי קער בלשונו ואמר
דפרח אתא מהם.
ואילו - שאר קנין בעלמא מתקנן ואמאי לימא
כל חדא חדא אוהו - (דלמאן) אוז
שפרח, כלומר הודקע כבר לאוהו - אוין ינא
שבעתו בן ידיו חובתו; אם תאמר, והא כבר
פירשו דלעלמא את קנסו ויש לומר: דהשבעת ליה
דשאר קנין דעלמא, אפילו להאובן מתקן אם
יעיזר לן קאן אחד ולכונה אחרת, אמאי הא קנס
לדידה - וכי נמי יקסודו שלא שמר קנינה
ולומר שזה פרח מתוך שאסון הודקע לזכות
ראשון;
אשה דלא נייא - ונדו איוז קבוע למר
דפרישתו לעיל, מכל מקום דמיא קצת
לקבוע, ויש דחומי, **בשוקא** אישבת תקיש -
כלומר היבא דמצנא אותה בשוקא היה לנו למר
שיזכר לקדשה, ולא קביעה חווא, ואם כן לא היה קבוע. **התם** הדרא לניחוא - ודמי
לקבוע.
באשה שאין לה בת כו' - פירש: כגון (שמנאו) שליו בראש חדש ניסן, אצל כל
קרובותיה, שראיהיה רחל לו לאסור מקדושה, וזו נשואת בראש חדש ניסן
כשעשה שליו, ואף על פי שנתגרשו קודם יום הקדושין - מותרת רחל לו למשלה, כדמפרש
טעמא - דמשעה דהוין קאמר - נאננות;
כי משוי איניש שלח מנייהו דקיימא קמה - לכובר, [אין] דעתי שקדשו לו אשה
שנתגרשה אחרי כן, הלכך, אפילו אם קדש אחת מקרובותיה של רחל - לא נאסרה
רחל בקדושה שהיא שאלה, לכך לא חלו קדושי קרובי רחל, והשתא קאי סלקא דתך
דאין דעת האדם את אבמדי דקאי קמה, לכך פריך אמנתין; בשלמא מנתין ברהרא
איכא קדמא קמה - שניד כבר, ואיכא לממר דרעיה עליה, ולכך פטר בעצמו בקרבת
הראשון, אלא קדמא - מי איכא בתראה כשניד הראשון ואם כן לא היה ברעתו עליו
להביא קרבתו, ואין פטר מנדרו כדבאת קרבתו של שני **מאי** טעמא - כלומר, דיכי
דמי שלא היה לה? אחת ועתה יש לה מן הדן חלה ליה למר "דיכי דמי", אלא משום דלשון
נזיר משונה, ויש ליישב הלשון דמאי טעמא, ויעלם וזהו ידע שפיר דמייזי נזיר וניסין
לנביר, מכל מקום עתה שנתגרשו - יש לנו לספק ולאסור מספקו ומשני: כי משוי איניש שלח מנייהו רחל
הראשון נפטר בגילוח השני, אבל שלוחותא (כנאן) דלא מצי איניש משוי שלח אלא במלתייה דמצי עביד
נפשיה בשעה שגורשה שלח - דהא נסיבית - לא מצי לשויהיה שלח לקדש לו
אף בשתומה, אף קדושה והללית - אינה מקדשתה, ואם תאמר, דהא טעמא בכלי מי שדאשה
אמרו לחברותיה: לויש לן קמח דתפריש חלה כעבור, ונם הלמניסין שיהו רבן אמריס
כן, ואין נעשה שלח בדבר הזה; הא בשעה שגורשה אותה שליחות - לא יתהלך יכולה בעצמה
לחפריש חלה מקמה וזה שאינו בר חיובא, שאין מפרישין חלה מקמה; ואומר רבינו תם: דיש
בידה לחביא עיסה מנגולתא, ולומר: עיסה זו תהא עליה על קמח לבשיתהי גילוח, הרבים
שבידה קיימים, דאין זה דבר של אב לעולם, כיון שברדה ללוש ולגולגל תעיסה - קרוי שפיר
אב, ועלמ, כיון שבידה לחביא (קדושין ע"ב). "פירות שרגו זה תולשה היא תרומה על פירות
ערוגה זו" מותרת לבשיתהו תגלשו - דבריו קיימין, דכל שבדו לעשות - לאו במחוסר
משעה דמי, וכדו תולשום, ונכל מקום הואי טעמא לחוד; לא סגי לן למימר נמצינו
למיעבד שלח כאן, כיון דכדו ללוש ולגולגל, מדרמג פרי [בר] מנגילא (נבמות
ג"א), האמר לחבירו 'כתובט לא לארוסיי לכשאבכינתא אנרגשי' - דהי זה גט, מפני
שבדו לגרשה מיאד את קרעה, וכעי התם, ליכמות מהו; ומאי קא מיבעיא ליה: הא
כדו לאו עלה ולגרשהו אלא רחאי, כיון דהשתא לא מצי לגרשה - אינו קרוי בידו חמה
שבדו ללוש ולגולגל לעגן או שיכול לעשות שלח, כיון דמחוסר לישוה ליה לניגול.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59

על דעתיה של רבי ישמעאל – ניקח! דרבי ישמעאל דרש: כל דבר שהוא בכלל ויצא לידון בדבר
החדש – נעקר מן הכלל

[דף ח' ע"ב]

והרי הוא בהודושו – צורך הוא שיאמר פיהא בכרם.

על דעתיה דרבנן דאינון אמרין: הרי הוא בכללו, והרי הוא בהודושו, לאי זה דבר נאמר פיהא
בכרם?

אמר רבי אבין: אילו לא יצא אלא כרם, יאות הוית מקשי. עכשיו שיצא כרם וזית, אילו נאמר זית
ולא נאמר כרם – הויתי אומר: זית שהוא פטור מן הפרט – חייב בפיהא. כרם שהוא חייב בפיהא
– ופטור מן הפיהא!

כמה דתימר גבי קציר, דבר שלקייטתו כחות וחיוב בפיהא, ואמר אף בפועל כדאי! אמר רבי יונה:
שנייה היא, דכתיב (דברים כג): **וקטפת מלילת בידך** – אפילו מדבר שאינו לקיים.

תני: רבי יוסי בי רבי יודה אומר: רוטבי תמרים – פטורין מן הפיהא, לפי שאין הראשון שבהן
ממתין לאחרון.

יאות אמר רבי יוסי בי רבי יהודה! מה טעמא דרבנן? אמר רבי זעירא: מפני שכולן צריכין שאור
בבת אחת.

רבי יצחק בן הקולא ורבי יהושע בן לוי, תרווייהון אמרין: "קולקס" – לירק, ולמעשרות, ולשביעית,
ולפיהא, ולביכורים. ולגדרים – צריכה.

הלכה ה'

מתני' לעולם הוא נותן משום פיהא ופטור מן המעשרות עד שיימרה.

[דף ט' ע"א]

ונטיל מן הגורן וזרע, ופטור מן המעשרות, עד שיימרה. ומאכיל לבחמה לחיה ולעופות, ופטור מן
המעשרות, עד שיימרה; דברי רבי עקיבא.

בהן ולוי שלקחו את הגורן – המעשרות שלהן, עד שיימרה.

המקדיש, ופודה – חייב במעשרות עד שיימרה הגיזבר.

גמרא רבי יוסי גרבי יעקב בר זבדי בשם רבי אבהו, רבי נחמיה בר עוקבן, ומטי בה בשם רבי
יוחנן; הפריש בכורים מקרי ממוצה – פטור מתרומה גדולה.

אמר רבי חגי קומי רבי יוסי: מתניתא אמרה בן: לעולם הוא נותן פיהא ופטור מן המעשר, עד
שימרה. הא אם מירח – חייב! מה שאין בן בתרומה.

ולמאי, אף בביכורים יחא חייב אף על פי שלא מירח! ויידא אמרה דא? ולמה נקראו שמן ביכורין?

[דף ט' ע"ב]

שָׁהָן בַּיּוֹפְרִים לְכָל, וְכָל הַקּוֹדֵם אֶת הַכִּירוֹ – חֲבִירוֹ מִתְחַיֵּיב בּוֹ.

מִתְנַתֵּין – דְּבִית שְׁמַאי הִיא! דְּבִית שְׁמַאי אֹמְרִים: הֶבְקֵר עֲנִיִּים – הִפְקֵר. וְאַתְיָא דְרַבִּי עֲקִיבָה – בְּחֻנּוּיֹת דְּבַנֵּי חֲנִין.

דִּתְנָא: לְמָה חֲרָבוּ חֲנוּת בְּנֵי חֲנִין שְׁלֹשׁ שָׁנִים עַד שֶׁלֹּא חָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ? שֶׁהָיָה מוֹצִיאִין אֶת הַפִּירוֹת מִכֻּלָּל הַמַּעֲשָׂרוֹת, דְּהוּוּן דְרָשִׁין: עֶשֶׂר תַּעֲשֶׂר – פֶּרֶט לְלוּקָחַ. וְאַכְלֵת – פֶּרֶט לְמוֹכֵר.

אָמַר רַבִּי יוֹהָנָן: קָנַם קָנְסוּ לְהוֹן, שְׁלֵא יְהִי קוֹפְצִין לְגִיתוֹת וְלַגְרָנוֹת.

טַבַּח בְּהוֹן – חֲבַרְיָא בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי: פֶּטַר לׁוֹ שִׁבְתָּ אַחַת.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי: אֲזוּלִית לְדְרוּמָה, וְשָׁמְעִית רַבִּי חֲנַן אָבִיו דְרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לׁוֹי: פֶּטַר לׁוֹ שִׁבְתָּ אַחַת. רַבִּי יוֹדֵן מְדַמֵּי לָהּ לְהֵדָא דְרַבִּי יוֹהָנָן, קָנַם קָנְסוּ בְּהוֹן. אָמַר לִיה רַב יוֹסֵף: וְאִי מוֹשֵׁם קָנַם, אֲפִילוּ שִׁבְתָּ אַחַת לֹא יִפְטוֹר לׁוֹ!

חֲנּוּנֵי בְּהוֹן – רַבִּי יוֹדֵן אָמַר: פּוֹטְרִין לׁוֹ שִׁבְתָּ אַחַת. רַבִּי יוֹסִי אָמַר: אֵין פּוֹטְרִים לׁוֹ שִׁבְתָּ אַחַת.

עַל דַּעֲתִיָּה דְרַבִּי יוֹסִי, מַה בֵּין חֲנּוּנֵי מַה בֵּין טַבַּח? חֲנּוּנֵי – יָכוֹל לְהַעֲרִים. טַבַּח – אֵינוֹ יָכוֹל לְהַעֲרִים.

תַּנִּי: לֹא נִחְלְקוּ רַבִּי וְרַבִּי יְהוּדָא הַנְּשִׂיא, עַל הַלוּקָח פִּירוֹת מִהוּבְרִין מִן הַגּוֹי – שָׁהָן תַּיִבִּין בַּמַּעֲשָׂרוֹת. וְעַל שֶׁל יִשְׂרָאֵל שָׁנְכַנְסַם תַּחֲתֵינּוּ, וְעַל הַלוּקָח פִּירוֹת תְּלוּשִׁין מִן הַגּוֹי – שָׁהָן פֶּטוּרוֹת מִן הַמַּעֲשֶׂר.

עַל מַה נִּחְלְקוּ? עַל הַלוּקָח פִּירוֹת תְּלוּשִׁין מִחֲבִירוֹ בְּשִׁנַּת מַעֲשֶׂר עֲנִי. רַבִּי יְהוּדָה הַנְּשִׂיא אָמַר: אֶחָד עֲנִי וְאֶחָד עֲשִׂיר – מוֹצִיאִין מִיְדוֹ. וְרַבִּי אֹמֵר: עֲשִׂיר – מוֹצִיאִין מִיְדוֹ. עֲנִי – אֵין מוֹצִיאִין מִיְדוֹ.

מַה טַּעְמָא דְרַבִּי יְהוּדָה הַנְּשִׂיא? בְּשֵׁם שְׂאִין אָדָם זוֹכֵה בְּלֶקֶט שִׁבְחָה וּפִיאָה שְׁלוֹ – בְּךָ לֹא יוֹכֵה בַּמַּעֲשֶׂר עֲנִי שְׁלוֹ.

מַה טַּעְמָא דְרַבִּי לֶקֶט שִׁבְחָה וּפִיאָה – אֵינֵן טוֹבְלִין. בַּמַּעֲשֶׂר עֲנִי – שְׁהוּא טוֹבֵל, וְכִבֵּר נִטְבֵּל עַד שְׁהוּא בְּרִשׁוֹתוֹ שֶׁל רֵאשׁוֹן!

מַה טַּעְמָא דְרַבִּי יוֹדָה הַנְּשִׂיא? מוֹשִׁים קָנַם. מַה טַּעְמִיָּה דְרַבִּי עֲשִׂיר – יֵשׁ בְּיָדוֹ לִיקָח. עֲנִי – אֵין בְּיָדוֹ לִיקָח. וְרַבִּי יְהוּדָה הַנְּשִׂיא אָמַר: מְצוּי הוּא לְלוֹת. וְרַבִּי אֹמֵר: אֵינוֹ מְצוּי לְלוֹת.

חֲדָרִין עֲלָה אֵלֵינוּ דְּבָרִים

² יש גורסים "בְּרַבִּי" והכוונה הוא לאיזה תנא גדול ולא נודע מי הוא. ויש אומרים ש"רבי יהודה הנשיא" המוזכר כאן - הכוונה הוא להאמורא "רבי יהודה נשיאה".

[דף י' ע"א - דף י' ע"ב]

פֶּרֶק שֵׁנִי

הַלְכָה א' מִתְנִי' וְאֵלּוּ מִפְּסִיקוֹן לְפִיָּאָה: הַנְּחַל, וְהַשְּׁלוּלִית, וְדִרְדָּה הַיְחִיד, וְדִרְדָּה הַרְבִּים, וְשִׁבִיל הַיְחִיד, וְשִׁבִיל הַרְבִּים הַקְּבוּעַ בַּיּוֹמֹת הַחֶמְחָה וּבַיּוֹמֹת הַגְּשָׁמִים.
הַכּוּר, וְהַנִּיר, וְזֵרַע אַחֵר.

הַקּוֹצֵר לְשַׁחַת - מִפְּסִיק; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמַיִם אֲזַמְרִים: אֵינּוּ מִפְּסִיק, אֲלֵא אִם בֶּן חֶרֶשׁ.

גְּמָרָא שֶׁנֶּאֱמָר (ויקרא יט, ט): **שְׂדֵךְ**. וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יִצְיִיא מִשְׂדֵּה לְחִבְרָתָהּ.

וְאֵינּוּ מְהוּבָר. וְאִין תִּימַר מְהוּבָר הוּא, אֲפִילוּ שְׂדֵה הָאֵילָן - מִפְּסִיק.

דְּתַנְיִין תַּמּוּ: הַכֹּל מִפְּסִיק לְזֵרַעִים, וְאֵינּוּ מִפְּסִיק לְאֵילָן, אֲלֵא גְּדֵר. הָא גְּדֵר - מְהוּבָר, וְאֵינּוּ מְהוּבָר?
אִין תִּימַר מְהוּבָר, אֲפִילוּ שְׂעַר כּוֹתֵשׁ - מִפְּסִיק! דְּתַנְיִין: שְׂעַר כּוֹתֵשׁ - אֵינּוּ מִפְּסִיק, אֲלֵא נֹתֵן פִּיָּאָה
לְכָל. הָדָא אָמְרָה: שְׂאֵינּוּ מְהוּבָר.

אִין תִּימַר מְהוּבָר הוּא, אֲפִילוּ מִצַּד אֶחָד [וְאֵינּוּ] מִפְּסִיק. דְּתַנְיִין: אִם הָיָה שְׂעַר כּוֹתֵשׁ מִכֵּן וּמִכֵּן -
אֵינּוּ מִפְּסִיק. הָא מִצַּד אֶחָד - מִפְּסִיק.

[דף י"א ע"א]

רַבִּי יוֹסִי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסִי בַר הַנִּינְאִי: הַפְּרִישׁ פִּיָּאָה מִשְׂדֵּה לְחִבְרָתָהּ - לֹא קִדְּשָׁה.

רַבִּי זְעִירָא בְּעֵא קוּמִי רַבִּי יוֹסִי: נְתַבּוּן לְזָכוֹת מִן חֵמִיצָר? וְשִׁרְעַ מִינָהּ.

מִחֻלְפָּא שִׁיטְתִּיהּ דְּרַבִּי יוֹסִי: דְּתַנְיִין תַּמּוּ: מוֹדִים חֻכְמַיִם לְרַבִּי עֲקִיבָא, בְּזוֹרַע שֶׁבֶת אוֹ חֶרְדֵּל בְּשִׁלְשָׁה
מְקוּמוֹת! בִּינֵי מִתְנִיתָא: שֶׁבֶת בְּשִׁלְשָׁה מְקוּמוֹת, חֶרְדֵּל בְּשִׁלְשָׁה מְקוּמוֹת. שְׁמוּאֵל אָמַר: מִפְּנֵי שְׂאִין
הָרַאשׁוֹן שֶׁבֶתוֹן מִמֵּתִין לְאַחֲרוֹן שֶׁבֶתוֹן. רַבִּי יוֹסִי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: מִפְּנֵי שְׂדֵרְבָן לִיְזוּרַע עֲרוּגוֹת עֲרוּגוֹת.
וְכֵה הוּא אָמַר אֲבָן!

פְּשִׁיטָא לִיהּ שְׁהוּא מִפְּסִיק. לֹא צוֹרְכָה דְּלֵא, קִדְּשָׁה מִשׁוּם פִּיָּאָה, אוֹ לֹא קִדְּשָׁה.

תַּנִּי רַבִּי אוֹשְׁעִיא: הַפְּרִישׁ פִּיָּאָה מִשְׂדֵּה לְחִבְרָתָהּ - לֹא קִדְּשָׁה. וְשָׁמַע מִימַר, אֲפִילוּ מִיצַר.

רַבִּי יוֹסִי בֶּן הַנִּינְאִי אָמַר: חֲצוּבוֹת - מִפְּסִיקוֹן לְפִיָּאָה.

רַב הַסְּדָא בְּעֵי: בְּהוֹן חֶלֶק יְהוֹשֻׁעַ אֶת הָאָרֶץ.

אֶתָּא רַבִּי הַנִּינְאִי בְּשֵׁם רַב הַסְּדָא: בְּהֵם תִּיחַם יְהוֹשֻׁעַ אֶת הָאָרֶץ.

שְׁלוּלִית - כָּל שֶׁהִיא. מוֹשְׁכַת. נְחַל - אֵף עַל פִּי שְׂאֵינּוּ מוֹשֵׁךְ.

מִפְּנֵי דְּתַנְיִין: דִּרְדָּה הַיְחִיד, דִּרְדָּה הַרְבִּים מַה צּוֹרְכָה? אֲנָא מִימַר לָךְ: אֲפִילוּ דִּרְדָּה הַרְבִּים - אֵינּוּ מִפְּסִיק
לְאֵילָן, אֲלֵא גְּדֵר.

מפנין דתנינן: שביל תיחיד, שביל הרבים מה צורכא? להוציא את הקבוע בימות החמה, ואינו קבוע בימות הגשמים.

רב אמר: בור וניר – בית רובע. וזרע אחר – אפילו כל שהוא.

רבי יוחנן אמר: בור וניר וזרע אחר – בשלשה תלמים של פתיה.

מה, ופליגי? מה דמר רב – בחייב פיאה. מה דמר רבי יוחנן –

[דף י"א ע"ב]

בפטור פיאה. והתני: בור וניר – חייבים בפיאה! מן מה דאמר רב – משדה בינונית. מן מה דאמר רבי יוחנן – בחמשים על שתים.

רבי זעירא בשם רבי אלעזר: רבי מאיר ורבי יהודה שניהם אמרו דבר אחד! כמה דרבי מאיר אמר: הקוצר לשחת – מפסיק, בן רבי יהודה אמר: הקוצר לשחת – מפסיק. כמה דרבי יודה אמר: חייב בפיאה – מפסיק, בן רבי מאיר אמר: חייב בפיאה – מפסיק.

והא אשבהנן, דרבי מאיר אמר: חייב בפיאה – מפסיק! בהדא דתני: אכלה גוביי, קירסמוה נמלים, שברתה הרוח, או בהמה, הכל מודין: אם הרש – מפסיק. אם לא הרש – אינו מפסיק.

מני הכל מודין? לא רבי מאיר, אמר, מפני שהוא פטור פיאה. אבל אם הוא [היה] חייב, אפילו לא הרש – מפסיק.

כיי דתנינן תפוז: אמר רבי יודן: אימתי? בזמן שהתחיל עד שלא הביא שלישי. אבל אם הביא שלישי – אסור לקצור. וקצור – חייב בפיאה. ודבר שהוא חייב פיאה – מפסיק.

רבי זעירא בעי: כמה דרבי יודה אמר:

[דף י"ב ע"א]

התחיל עד שלא הביאה שלישי, ואפילו הביאה שלישי – פטור מן הלקט ומן השכחה ומן הפיאה. בן רבי מאיר אמר: התחיל עד שלא הביאה שלישי, ואפילו הביאה שלישי – פטור מן הלקט ומן השכחה ומן הפיאה.

הלכה ב'

מתני' אמת הפנים, שאינה יכולה להיקצר באחת. רבי יהודה אמר: מפסקת. וכל החרים אשר במעדר יעדרון (ישעי' ז). אף על פי שאין הבקר יכול לעבר בכליו – הוא נותן פיאה אחת לכל.

גמרא הוון בעי מימר: ולא פליגי. אשפחת תני: אמת הפנים הקבועה – הרי זו מפסקת.

הוון בעיי מימר: מן מה דאמר רבי יודה, בעומד מצד אחד ואינו יכול לקצור מצד השני. אבל אם היה עומד באמצע, וקוצר מיכן ומיכן – אינו מפסיק. אשפח תני ופליגי, היה עומד באמצע, וקוצר מיכן ומיכן – מפסיק. מצד אחד – אינו מפסיק.

הי'א בר אדא בשם רבי שמעון בן לקיש: ה'יה שם סלע על פני כל שדה, אם עוקר הוא את הפוקרישה מצד זה ונותנו מצד זה – מפסיק. מצד אחר – אינו מפסיק.

והתני: מדרגות שחן גבוהות עשרה מפהים – נותן פאה מכל אחד ואחד. פחות מיכן – נותן מאחד על הכל. ופחות מיכן אינו עוקר את הפוקרישה מצד זה ונותנה בצד זה! אפילו פחות מיכן, עוקר הוא!

לא אתינן מיתני עשרה, אלא בגין סופה, שאם היו ראשי מדרגות מעורבין – שהוא נותן מאחד על הכל.

הלכה ג'

מתני' הכל מפסיק לזרעים ואינו מפסיק לאילן אלא גדר. ואם ה'יה שער פותש – אינו מפסיק, אלא נותן פאה לכל.

ולתרובין – כל הרואין זה את זה. אמר רבן גמליאל, נהגין היו בבית אבא, נותנין פאה אחת לזתים שהיו להן בכל הרות. ולתרובין – כל הרואין זה את זה.

רבי אלעזר בי רבי צדוק אומר משמו: אף לתרובין שהיו להם בכל העיר.

גמרא מה כותש? כעלה במכתש? או פותש על גבי גדר? מן מה שער פותש, אין הגדר

[דף י"ב ע"ב]

פותש – ה'דא אמרה: כותש על גבי גדר.

רבי מנא אמר: זימנין דהוי בה בתוף ארבע אמות, וזמנין דהוי בה בתוף עשרה מפהים. בנמועין מטע עשר לבית סאה. מה את שמע מינה? והוא שיהו בתוף ארבע אמות לגדר, והן שיהו בתוף עשרה מפהים בין נוף לנוף. בנמועין מטע עשר לבית סאה.

ולתרובין – כל הרואין בו. מי מכנין להן את הרוחות? העיר מכוננת להן את הרוחות.

אמר רבי יוסי בי רבי בון: של בית רבי היו להן ארבעה בדים לארבעה רוחות העיר, והן נותנין לכל בד ובד לפי רוחו.

ה'יו שם שלשה אילנות, הראשונים רואין את האמצעיים, והאמצעיים רואין את הראשונים, ואין הראשונים רואין זה את זה – מפריש מן הראשים על האמצעים, ומן האמצעים על הראשים, ואינו מפריש מן הראשים על הראשים.

הלכה ד'

מתני' הזורע את שדהו מין אחד, אף על פי שהוא עושהו שתי גרנות – נותן פאה אחת. וזרעה שני מיניו, אף על פי שהוא עושה גרן אחת – נותן שתי פאות.

הזורע את שדהו שני מיני הפים, עשאן גרן אחת – נותן פאה אחת. שתי גרנות – נותן שתי פאות.

מַעֲשֵׂה שְׁזָרַע רַבִּי שְׁמַעוֹן אִישׁ הַמּוֹצֵפֶה לְפָנָי רַבִּין גַּמְלִיאֵל, אָמַר נַחֻם הַלִּיבְלָר: מְקוּבֵּל אֲנִי מִרַבִּי מְיִישָׁא, שְׁקִיבֵל מֵאַבָּא, שְׁקִיבֵל מִן הַזּוּגוֹת, שְׁקִיבֵלוּ מִן הַנְּבִיאִים, הִלְכָה לְמוֹשֶׁה מִסִּינַי, בְּזוֹרֵעַ אֶת שְׁדָהוּ שְׁנֵי מִינֵי הַטֵּיִם, אִם עֲשָׂאן גֹּרֶן אַחַת – נֹתֵן פִּיאָה אַחַת. שְׁתֵּי גֵרְנוֹת – נֹתֵן שְׁתֵּי פִיאוֹת.

גמרא קָצַר חֲצִי אֵיגְדוֹ וְחֲצִי הַשְּׁמוּטִית לַעֲשׂוֹתָן גֹּרֶן אֶחָד, וְנִמְלָךְ וְעֲשָׂאן שְׁתֵּי גֵרְנוֹת – אֵינּוּ מִפְּרִישׁ מִן הָאֵגְדוֹ עַל הַשְּׁמוּטִית לֹא בִּתְחִילָה וְלֹא בַּסּוּף.

קָצַר חֲצִי הָאֵגְדוֹ וְחֲצִי הַשְּׁמוּטִית לַעֲשׂוֹתָן שְׁתֵּי גֵרְנוֹת, וְנִמְלָךְ וְעֲשָׂאן גֹּרֶן אַחַת – מִפְּרִישׁ מִן הָאֵגְדוֹ שְׁבַסְפוֹף עַל הַשְּׁמוּטִית שְׁבַסְפוֹף. מִן הָאֵגְדוֹ שְׁבַתְחִילָה עַל הַשְּׁמוּטִית שְׁבַתְחִילָה. מִפְּרִישׁ מִן הָאֵגְדוֹ עַל הָאֵגְדוֹ.

בְּשִׁבְלָה אֶת שְׁדָהוּ. אָכַל אִם לֹא כִּילָה אֶת שְׁדָהוּ, אֶפִּילוּ מִן הָאֵגְדוֹ עַל הָאֵגְדוֹ – אֵינּוּ מִפְּרִישׁ.

קָצַר חֲצִי אֵגְדוֹ וְכָל הַשְּׁמוּטִית לַעֲשׂוֹתָן גֹּרֶן אַחַת, וְנִמְלָךְ וְעֲשָׂאן שְׁתֵּי גֵרְנוֹת – מִפְּרִישׁ מִן הָאֵגְדוֹ עַל הָאֵגְדוֹ, וְכָל הַשְּׁמוּטִית שְׁשָׁם נִפְתָּרָה.

אָמַר רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: אִם בָּאת הִלְכָה תַּחַת יָדֶיךָ וְאִין אַתָּה יוֹדֵעַ מַה טִּיבָהּ,

[דף י"ג ע"א]

אַל תְּפַלְגֶנְהָ לְדַבֵּר אַחֵר, שְׁתָּרִי בְּמַה הִלְכוֹת נְאֻמְרוּ לְמוֹשֶׁה בְּסִינַי, וְכוּלְהֵן מְשִׁקְעוֹת בְּמוֹשְׁנָה.

אָמַר רַבִּי אֲבִין: וַיֹּאזֶן הָיִטָּה! שְׁנֵי מִינֵי הַטֵּיִם, אֵילוּלֵי שְׂבָא נַחֻם וּפְרִישׁ לָנוּ, יוֹדְעִין הֵינְנוּ?

רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַבִּי אֶלְעָזָר: (ד' ת' ח) **אָכַתְבָּ לּוֹ רַבִּי תוֹרְתִי**. וְכִי רוּבְהָ שֶׁל תּוֹרָה נִכְתְּבָה? אֵלֶּא, מְרוּבִין הֵן הַדְּבָרִים הַנִּדְרָשִׁין מִן הַתְּבָב, מִן הַדְּבָרִים הַנִּדְרָשִׁין מִן הַפֶּה.

וְכִינִי? אֵלֶּא כִּינִי: הַכִּיבִין הֵן הַדְּבָרִים הַנִּדְרָשִׁין מִן הַפֶּה, מִן הַדְּבָרִים הַנִּדְרָשִׁין מִן הַתְּבָב.

רַבִּי יוֹדָה בֶּן פִּזִּי אוֹמֵר: **אָכַתְבָּ לּוֹ רַבִּי תוֹרְתִי** – אֵלֶּוּ הַתּוֹכְחוֹת. אֶפִּילוּ בֶּן, לֹא כִּמוֹ זֶר נִחְשְׁבוּ.

אָמַר רַבִּי אֲבִין: אֵילוּלֵי בְּתַבְתִּי לָךְ רַבִּי תוֹרְתִי, לֹא כִּמוֹ זֶר נִחְשְׁבוּ? מַה כִּינֵן לְאוֹמוֹת? אֵלֶּוּ מוֹצִיאִין סְפָרֵיהֶן, וְאֵלֶּוּ מוֹצִיאִין סְפָרֵיהֶן. אֵלֶּוּ מוֹצִיאִין דְּפַתְרֵיהֶן, וְאֵלֶּוּ מוֹצִיאִין דְּפַתְרֵיהֶן?

רַבִּי חֲגַי בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמוּאֵל בֶּר נַחֲמָן: נְאֻמְרוּ דְּבָרִים בְּפֶה וְנְאֻמְרוּ דְּבָרִים בְּכַתֵּב, וְאִין אֲנִי יוֹדְעִין אִי זֶה מִהֶן חִיבִי. אֵלֶּא מִן מַה דְּבַתִּיב (שמות לד): **כִּי עַל פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כָּרַתִּי אֶתְךָ בְּרִית וְאֶת יִשְׂרָאֵל**, הִדָּא אֲמַרְהּ: אוֹתָן שְׁבַפְהָ – חִיבִין?

רַבִּי יוֹחָנָן וְרַבִּי יוֹדָן בִּי רַבִּי שְׁמַעוֹן, חַד אָמַר: אִם שִׁמְרַתָּה מַה שְׁבַפְהָ, וְשִׁמְרַתָּ מַה שְׁבַכְתָּב – אֲנִי כוֹרֵת אֶתְךָ בְּרִית. וְאִם לֹא – אֵינִי כוֹרֵת אֶתְךָ בְּרִית.

וְחֻרְנָא אָמַר: אִם שִׁמְרַתָּ מַה שְׁבַפְהָ, וְקִימַתָּ מַה שְׁבַכְתָּב – אַתָּה מְקַבֵּל שְׁכָר. וְאִם לֹא – אִין אַתָּה מְקַבֵּל שְׁכָר.

רבי יהושע בן לוי אָמַר: עֲלֵיהֶם, וְעֲלֵיהֶם³. כָּל, כָּל. דְּבָרִים, הַדְּבָרִים – מִקְרָא מִשְׁנָה תְּלֻמוֹד וְאֵנְדְּהוּ אָפִילוּ מִה שֶׁתְּלֻמוֹד וְוִתִּיק עֵתִיד לְהוֹרוֹת לְפָנָי רַבּוֹ – כָּבֵר נֹאמֵר לְמַשָּׁה בְּסִינַי מִה טַעַם? יֵשׁ דְּבָר שְׂיֵאמֵר רֵאֵה זֶה חֲדָשׁ הוּא וְגו' (קהלת א, י). מְשִׁיבֵי הַכִּירוֹ וְאוֹמֵר לוֹ (שם): כָּבֵר הִיָּה לְעֵלְמִים.

רבי זעירא בָּשַׂם שְׁמוֹאֵל: אֵין לְמוֹדִים לֹא מִן הַחֲלֻכוֹת וְלֹא מִן הַהַגְדוֹת, וְלֹא מִן הַתּוֹסְפוֹת, אֲלָא מִן הַתְּלֻמוֹד.

תְּנִי רַבִּי חֵלְפֵתָא בֶּן שְׂאוּל: הִיא שְׁנֵי מִינֵי הִיטוּי, הִיא שְׁנֵי מִינֵי שְׁעוּרִין! אָמַר רַבִּי זְעִירָא: כִּף הִיָּתָה הַלְכָה בְּיָדָם, וְשִׁכְחוּהָ. הִיא שְׁנֵי מִינֵי הִיטוּי, הִיא שְׁנֵי מִינֵי שְׁעוּרִים.

וְהַתְּנִינֵנוּ: הַמְּחֻלֵּק בְּצֵלִים לַחֲיוֹן לְשׁוֹק, וּמִקְנִים וּבִישׁוּן לְגוֹרָן. אֵית לָךְ מִימַר: שׁוֹק וְגוֹרָן כִּף הִיָּתָה הַלְכָה בְּיָדָם וְשִׁכְחוּהָ?

רבי חנניה בָּשַׂם שְׁמוֹאֵל: אֵין לְמִידִין מִן הַהוֹרְיָה. הַכֹּל מוֹדִים שְׂאִין לְמִידִין מִן הַמַּעֲשֵׂה.

אָמַר לִיָּה רַבִּי מְנָא: הֲדָא דְתִימַר: בְּהִיּוּא דְלֹא סְבַר. בְּרַם, בְּהִיּוּא סְבַר, עֵבֶד? אָמַר לִיָּה: בֵּין סְבַר בֵּין לֹא סְבַר – בְּהִיּוּא דְפְלִיגִי. בְּרַם בְּהִיּוּא דְלֹא פְלִיגִי – בֵּין סְבַר בֵּין לֹא סְבַר.

הַלְכָה ה'

מִתְנִי' שְׂדָה שְׁקָצְרוּהָ גוֹיִם, שְׁקָצְרוּהָ לְסַטְמִים, קִירְסְמוּהָ נְמוֹלִים, שְׁבֵרְתָהּ הַרוּחַ אוֹ בְּהִמָּה – פְּטוּרָה. קָצַר הַצְּיִיָּה וְקָצְרוּ לִיסְטִים הַצְּיִיָּה – פְּטוּרָה, שְׁחֻכְתָּ תְּקָצִיר בְּקִמָּה. קָצְרוּ לִיסְטִים הַצְּיִיָּה, וְקָצַר הַצְּיִיָּה – נוֹתֵן פִּיָּאָה מִפּוּחַ שְׁקָצַר.

[דף י"ג ע"ב]

קָצַר הַצְּיִיָּה וּמְכַר הַצְּיִיָּה – הַלּוֹקַח נוֹתֵן פָּאָה לְכֹל. קָצַר הַצְּיִיָּה וְהַקְדִּישׁ הַצְּיִיָּה, הַפּוֹדֶה מִיַּד הַגֹּבֵר – הוּא נוֹתֵן פָּאָה לְכֹל.

גְּמֵרָא מִתְנִיתָא – בְּשִׁקְצוּרָהּ לְעַצְמוֹ. אֲבָל אִם קָצְרוּהָ לְיִשְׂרָאֵל – חֵיבֵיתָ. וְתְנִי בֵּן: אֵין שׁוֹכְרִין פּוּעֲלִין גוֹיִם, מִפְּנֵי שְׂאִינֵן בְּקִיּוּאֵין בְּלֻקְמָא.

מִתְנִיתִין – בְּשִׁקְצוּרָהּ לְאִבְדָּה. אֲבָל אִם קָצְרוּהָ שְׂלֵא לְאִבְדָּה – חֵיבֵיתָ. אָמַר רַבִּי הוֹשִׁעִיא בַר שִׁמְיָ: וְאִפִּילוּ תִימָא בְּשִׁקְצוּרָהּ שְׂלֵא לְאִבְדָּה – פְּטוּרָה. מֵאַחַר שֶׁהַפִּיָּאָה נִיתְנָת בְּמַחוּבְרַ לְקָרְקַע, וְאֵין קָרְקַע נִגְזָלָת.

מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִפְּרִישׁ מִן תְּקֻמָּה עַל תְּקֻמָּה, וּמִן תְּקֻמָּה עַל תְּקָצִיר. וְאֵינוּ מִפְּרִישׁ מִן תְּקָצִיר, לֹא עַל תְּקָצִיר וְלֹא עַל תְּקֻמָּה.

³ זה לשון המקרא (דברים ט, י): 'וימת ה' אלי את שני לוחות האבנים כתבים באצבע אלקים, ועליהם ככל הדברים אשר דבר ה' עמכם בהר מתוך האש ביום הקהל':

פעמים שהוא מפריש מן הקציר על הקמה היד עבידא? כילה את שדהו ושירי בה כדי פיהה, בין שןצר שיבולת הראשונה - הורה פיהה לעומרין. מפריש מן הקציר על הקמה.

ולא סוף דבר שפילה את שדהו, אלא אפילו בשןצר ואמר: "מיכן והילך אני מפריש פיהה!" בין שןצר שיבולת הראשונה - הורה פיהה לעומרין. מפריש מן הקציר על הקמה.

המוזכר, מהו שזינכה בפיהה שהיא מתרת את העומרין? נשמוענה מן הדא: אמר רבי יהודה: אימתו? בזמן שפילה ממנו למחצה לשליש ולרביעי. מה בינה לקדמיתא? אלא לקשתקצר, שלישי תהא שלף.

אמר רבי בון בר הויא: הדא אמרה, שהמוזכר - זכה בפיהה שהיא מתרת את העומרין.

אמר רבי יוסי: תמן - לא נתחייבה שדהו ברשותו. ברם הכא - נתחייבה שדהו ברשותו. אילו קצר חצי שדהו, ומכר מה שןצר, הלוקח מותר בלקט ובשכחה ובפיהה - יאות.

הלוקח, מהו שזינכה בפיהה שהיא מתרת את העומרין של מוכר? בפלוגתא דרבי ודרבי יהודה הנשיא.

רבי פינחס בעי: קצירת הוצה לארץ, מהו שתהא חייבת בפיהה? שלא תאמר: התקדש - פטור, והוצה לארץ - פטור.

אי מה תקדש - חייב, אף הוצה לארץ - חייב. אשפח תנא (ויקרא ט) קציר ארצכם - ולא קציר הוצה לארץ.

[דף י"ד ע"א]

קצר הגיזבר חצי חצויה, ולא הספיק לקצור את השאר עד שפדה את כולו - מפריש מן הקציר על הקציר, וכל מה שןקצר ברשות התקדש - כבר נפטור.

הדרן עלה ואלו מפסיקין

פרק שלישי

הלכה א' מתני' מלבנות התבואה שבין הזיתים - בית שמאי אומרים: פיהה מכל אחד ואחד. בית הלל אומרים: מאחת על הכל. מודין: שאם היו ראשי השורות מעורבין - שהוא נותן פיהה מאחת על הכל.

המנמר את שדהו, ושירי קלחים לחים - רבי עקיבא אומר: פאה מכל אחד ואחד. וחכמים אומרים: מאחד על הכל. מודים חכמים לרבי עקיבא: בזרע שבת או חרדל בשלשה מקומות - שהוא נותן פיהה מכל אחד ואחד.

גמרא אנו תנינו: של בין הזיתים. תני דבית רבי: שבין אילנות. מתניתן צריכה לדבית רבי, ודבית רבי צריכן למתניתן. אילו תנינו אנו, ולא תנו דבית רבי - תנינו אמרין: לא אמרנו אלא

שבין היתים – דבר שהוא חייב בפאה. אבל דבר שהוא פטור פאה – אף בית שמאי מודין שהוא נותן פאה מאחד על הכל. הווי: צורכה למתניתה דרבי.

או אילו תניי לדבית רבי, ולא תנינו אנן – הוינו אמרינן: לא אמרו אלא שבין האילנות, דבר שהוא פטור פאה. אבל דבר שהוא חייב פאה – אף בית הלל מודיי שהוא נותן פאה מכל אחד ואחד. הווי: צורכה למתניתה וצורכה לדבית רבי.

מה אנן קיימינן? אי במרווחין – אף בית שמאי מודיי שהוא נותן פאה אחת על הכל. אם ברופין – אף בית הלל מודו שהוא נותן פאה מכל אחד ואחד!

אלא כי נן קיימינן: בנטועין מטע עשר לבית סאה. בית שמאי עבדין לון במרווחין (פרצופין). ובית הלל עבדין לון פרצופין (במרווחין). מה מטעא דבית שמאי? שאין דרך בני אדם להיות מכניסין זרעים בין האילנות.

אתיא דבית שמאי פרבי יוסי! כמה דרבי יוסי אמר: אין דרך בני אדם להיות מכניסין בצלים בין הירק. בן בית שמאי אומר: אין דרך בני אדם להיות מכניסין זרעים בין האילנות.

מסתברא דבית שמאי יודון לרבי יוסי, רבי יוסי לא יודה לבית שמאי. בית שמאי יודון לרבי יוסי, שכן אין דרך בני אדם להיות מכניסין בצלים בין הירק. רבי יוסי לא יודי לבית שמאי, שכן דרך בני אדם להיות מכניסין זרעים בין האילנות.

היה שם גדר – במאן דהוא אילן.

עד ברוח, במעורבין מיפן ומיפן. הרי מעורבין מצד אחד, או בשלשה תלמין של פתית, או אפילו כל שהוא?

[דף י"ד ע"ב]

המנמר שדחו בו. בהדין גמרה. מקום הנזילין עולין תחילה, נמרידה קריי לה.

עד ברוח בשתיה יבש מיפן ומיפן, ולא באמצע. היה לח מיפן ומיפן, יבש באמצע?

רבי בא, רבי הניא בשם רבי יוחנן: אתייה דרבי מאיר פשיטת רבי עקיבה רבו. כמו דרבי עקיבה אמר: לח ויבש – שני מינין. בן רבי מאיר אומר: לח ויבש – שני מינין.

אמרי חברייא קומי רבי יוסי: ולמה לי פרבי עקיבה? אפילו פרבנין! דתנינו תמן: המוקליק בצלין לשוק, ומקיים בישין לגורן!

אמר רבי יוסי: שמענן שוק וגורן – שני מינין הם. לח ויבש – שני מינים הם! חציו לח וחציו יבש – אף רבי עקיבה מודה. והתנינו: מודין חכמים לרבי עקיבה בזרע שבת או

[דף ט"ו ע"א]

הרדל בשלשה מקומות! ביני מתניתא, שבת בשלשה מקומות, הרדל בשלשה מקומות.

שְׁמוּאֵל אָמַר: מִפְּנֵי שְׂאִין הָרֵאשׁוֹן שְׂבָהֶן מִמֵּתִין לְאַהֲרֹן שְׂבָהֶן. רַבִּי יִסָּא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹהָנָן: מִפְּנֵי שֶׁדָּרְכָן לְיֹרֵעַ עֲרוּגוֹת עֲרוּגוֹת. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּשְׁמוּאֵל – מִפְּרִישׁ מִכָּל קִלְחָה וְקִלְחָה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי יוֹהָנָן – מִפְּרִישׁ מִכָּל עֲרוּגָה וְעֲרוּגָה.

הַלְבָּה ב'

מתני' הַמְּחַלֵּיק בְּצִלִים לַחֲיוֹן לְשׁוּק, וּמִקְמִים וּבִשְׁוִין לְגוֹרָן – נוֹתֵן פִּיּאָה לְאַלִּי לְעֶצְמֹן וְלְאַלִּי לְעֶצְמֹן. וְכֵן בְּאַפְוִינִים, וְכֵן בְּכֶרֶם הַמֵּידֵל – נוֹתֵן מִן הַמְּשׁוֹאֵר עַל מַה שֶּׁשְּׂוִיר. וְהַמְּחַלֵּיק מֵאַחַת יָד – נוֹתֵן מִן הַמְּשׁוֹאֵר עַל הַכֹּל.

גמרא תַּנְי: הַמֵּירוּג – חַיִּיב בְּתַחֲלִיתוֹ, וְחַיִּיב בְּסוּפּוֹ. וְאִי דִינוּ מֵירוּג? אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה: בְּהֵדָא דְתַנְינָן: הַמְּחַלֵּיק בְּצִלִין לְשׁוּק, וּמִקְמִים וּבִשְׁוִין לְגוֹרָן.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי: הַדִּין קִיּוּחָה, כִּד אַתָּה זָרַע לִיה – הוּא עֶבֶד בְּצֵל דְּקִי. כִּד אַתָּה שְׂתַל לִיה – הוּא עֶבֶד בְּצֵל רַב. דִּי לֹא כֹן, מַה נֵּן אֲמַרִּין? הוּאִיל וְהוּא לְזַרְעָה – יְהֵא פְטוּר מִן הַפִּיּאָה? וְחַיִּטִּין לֹא לְזַרְעָה הֵן? חַטִּין – רוּבֵן לְאַכִּילָה. וְזָה – רוּבּוֹ לְזַרְעָה.

עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי יִרְמְיָה זָרַק חַיִּיב בְּפִיּאָה? מֵינּוּ מְכַנְסוּ לְקִיּוּם. מַה עֶבֶד לָהּ רַבִּי יוֹסִי? גְּמוּר הוּא, וְאִינוּ מַחוּסָר אֶלָּא לְיָבֵשׁ.

תַּנְי: לְקַט קִצִּירָךְ – וְלֹא לְקַט קִיטוּף. רַבִּי זְעִירָא, רַבִּי חַיִּיא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹהָנָן: הַמְּלַקֵּט שׁוֹבְלִין לְעִיסָתוֹ, אֲפִילוּ כֹל שְׁהוּא – פְּטוּר מִן הַפִּיּאָה. רַבִּי אֲלֶעָזָר אָמַר: אֲפִילוּ בַּמַּגֵּל.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי: וְהוּא שְׁשִׁיר. וְהַתַּנְי: הֵיךְ לוֹ חֵמֶשׁ גְּפָנִים, וְהוּא בּוֹצֵרֵן וּמְכַנְסֵן לְתוֹף בֵּיתוֹ – פְּטוּר מִן הַפְּרָט וּמִן הַעֲרָלָה וּמִן הַרְבֵּעִי, וְחַיִּיב בְּעוֹלֹת. אָמַר רַבִּי יוֹדָן: פֶּאֶן – בְּגְמוּרוֹת, פֶּאֶן – בְּשִׂאִינָן גְּמוּרוֹת. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: וְאֲפִילוּ תִימָא פֶּאֶן וְכֶאֱן בְּגְמוּרוֹת, פֶּאֶן וְכֶאֱן בְּשִׂאִינָן גְּמוּרוֹת. פֶּאֶן – בְּשִׁבְיָקֶשׁ לְאוֹכְלֵן עֲנָבִים. בְּרַם חֶכָא – בְּשִׁבְיָקֶשׁ לְעִשׂוֹתָן יוֹן עוֹשָׂה.

הֵדָא יִלְפָא מִן הַהִיא, וְהַהִיא יִלְפָא מִן הֵדָא. הֵדָא יִלְפָא מִן הַהִיא, שְׂאֵם בִּיקֶשׁ לְאוֹכְלֵן מְלִילוֹת – וְאֲפִילוּ לֹא שְׁוִיר. וְהַהִיא יִלְפָא מִן הֵדָא, שְׂאֵם בִּיקֶשׁ לְשִׁתוֹתָן יוֹן – וְהוּא שְׁשִׁיר.

המידל – נוֹתֵן מִן הַמְּשׁוֹאֵר עַל מַה שֶּׁשְּׂוִיר. תַּנְי: אָמַר רַבִּי יוֹדָה: בְּפֹה דְבָרִים אֲמוּרִים? בְּמֵידֵל לְשׁוּק. אֲבָל בְּמֵידֵל לְבֹת – נוֹתֵן מִן הַמְּשׁוֹאֵר עַל

[דף ט"ו ע"ב]

הַכֹּל. אָמַר רַבִּי זְעִירָא: הֵדָא דְתִימָא בְּשִׁעִיבָה עַל מְנַת לְהַדֵּל. אֲבָל אִם עִיבָה עַל מְנַת שְׂלֵא לְהַדֵּל – לֹא סוּף דְבָר לְבֵיתוֹ, אֶלָּא אֲפִילוּ לְשׁוּק – נוֹתֵן מִן הַמְּשׁוֹאֵר עַל הַכֹּל.

הַלְבָּה ג'

מתני' הָאֲמָהוֹת שֶׁל בְּצִלִים – חַיִּיבוֹת בְּפִיּאָה. רַבִּי יוֹסִי פוּטֵר.

מלבנות הבצלים שבין הירק – רבי יוסי אומר: פאה מכל אחד ואחד. וחכמים אומרים: מאחד על הכל

גמרא רב אומר: פורגרה. ושמואל אומר: צומתתה. רבי יעקב בר בון בשם רבי הנינא: לא אומר רבי יוסי אלא משום הבקר.

רבי בון בר רבי אומר: רבי יוסי אומר: פאה מכל אחד ואחד. ורבי יעקב בר בון בשם רבי הנינא: לא אומר רבי יוסי אלא משום הבקר. ורבי יעקב בר בון בשם רבי הנינא: לא אומר רבי יוסי אלא משום הבקר.

הלכה ד'

מתני' האחין שהלקו – נותנין שתי פאות. חורו ונשתתפו – נותנין פאה אחת.

שנים שלקחו את האילן – נותנין פאה אחת. לקח זה צפנו וזה דרומו – זה נותן פאה לעצמו, וזה נותן פאה לעצמו.

גמרא קצרו חצי שדה בשותפות, וחקו – אינו מפריש משלו לא בתחילה ולא בפוף. חורו ונשתתפו וקצרו – מפריש משלו שבפוף על של חבירו בפוף, ולא משלו שבתחילה על של חבירו שבתחילה.

[דף ט"ז ע"א]

אמר רבי יוחנן: קצר חצי שדה וקצר חצי חצייה, ולא הספיק לקצור את השאר עד שקצר כולה – מפריש מן הראשון על האמצעיין, ומן האמצעיין על הראשון. ואינו מפריש מן הראשון על הראשון.

אמר רבי יהושע בן לוי: היתה לו שדה אחת, חצייה הביאה שלישי, וחצייה לא הביאה שלישי, ולא הספיק לקצור חצי חצייה עד שהביאה כולה שלישי – מפריש מן הראשון על האמצעיין, ומן האמצעיין על הראשון, ואינו מפריש מן הראשון על הראשון.

הלכה ה'

מתני' המוכר קלחי אילן בתוך שדהו – נותן פאה מכל אחד ואחד. אומר רבי יהודה: אימתי בזמן שלא שייר בעל השדה. אבל אם שייר שדהו – הוא נותן פאה לכל.

גמרא עד כדון כשהתחיל לקצור. ואפילו לא התחיל לקצור? נשמעינה מן הדא: לקח גז צאנו של חבירו, אם שייר המוכר – המוכר חייב. ואם לאו – הלוקח חייב.

רבי ירמיה בשם רבי יוחנן: דרבי יהודה היא! שנייא היא תפון, בין שהתחיל לגזוז בין שלא התחיל לגזוז. וכא – לא שנייא בין שהתחיל לקצור בין שלא התחיל לקצור!

מה טעמא דרבי יודה? משום דחובת קציר בקמה, או משום דהוי פמוכר לו חוץ מהזכות? נישמעינה מן הדא: לקח גז צאן חבירו, אם שייר המוכר – המוכר חייב. ואם לאו – הלוקח חייב.

מִסְכַּת סוּטָה פָּרָק שְׁבִיעִי

ז, א שבועות העדות והדינים הנאמר בכל לשון שהן שומעים, ואמרו לו 'אמן' - הרי אלו חביני שבועת הדינים, כיצד? הרי מי שנתחייב שבועה לחברו, אומרין לו: הוי יודע שכל העולם כלו נודעו כשנאמר הקדוש ברוך הוא בסיני (שמות כ): "לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא", וכל עברות שבתורה כתוב בהן: "ונקה", וכאן נאמר "לא ינקה". וכל עברות שבתורה נפרעין ממנו וממשפחתו ומכל העולם, ויהא עון העולם כלו תלוי בו, שנאמר (הושע ד): "אלה וכחש וגו' על פן תאבל הארץ", כל עברות שבתורה נפרעין ממנו, וזו נפרעין ממנו, וזו ממנו ומקורביו, שנאמר (קהלת ה): "אל תתן את פיך לחטיא את בשרך", ואין בשרו אלא קרובו, שנאמר (ישעיהו נח): "ומבשרך אל תתעלם". וכל עברות שבתורה נפרעין ממנו, וזו נפרעין ממנו ומכל העולם, ויהא עון העולם כלו תלוי בו, שנאמר: "אלה וכחש וגו', וכתוב: "מפני אלה אבלה הארץ על פן תאבל הארץ ואמלל כל יושבי בה", וכל עברות שבתורה, אם יש לו - תולין לו לשנים ושלושה דורות, וזו נפרעין ממנו לאלתר, שנאמר (זכריה ה, ד): "הוצאתיה נאם ה' צבאות ובאה אל בית הגנוב ואל בית הנשבע בשמי לשקר ולנה בתוך ביתו וכלתו ואת עציו ואת אבניו". "הוצאתיה ובאה אל בית הגנוב" - זה הגנוב דעת הבריות שאין לו ממוץ אצל חברו, וטוענו ומשביעו, וגנוב דעת הבריות. "ואל בית הנשבע בשמי לשקר" - כמשמעו. כל עברות שבתורה בממונו, זה בממונו ובגופו, שנאמר (שם): "ולנה בתוך ביתו וכלתו ואת עציו ואת אבניו"; בא וראה, דברים שאין האש והמים מכלה אותן שבועת שקר מכלה אותן, כל עברות שבתורה - בממונו, וזה בממונו ובגופו, שנאמר: "וכלתו ואת עציו וגו'".

ז, ב אם אמר: 'איני נשבע' - פוטרין אותו מיד, ואם אמר: 'הריני נשבע', העומדים שם

אומרים זה לזה (במדבר טז): "סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעים האלה".

ז, ג ומשביעין אותו בשבועה האמורה בתורה, שנאמר (בראשית כד): "ואשביעך בה' אלהי השמים ואלהי הארץ", וכשמשביעים אותו אומרין לו: הוי יודע שלא על דעתך אנו משביעין אותך, אלא על דעת המקום ודעת בית דין, שכן מציינו במשה רבנו, כשהשביע משה את בני ישראל בערבות מואב, אמר להם: לא על תנאי שבלבכם אני משביע אתכם, אלא על תנאי שבלבבנו, שנאמר (דברים כט): "ולא אתכם לבדכם וגו' כי את אשר ישנו פה ואשר איננו פה", אין לי אלא אתכם מנין לדורות הבאים אחריכם ולגרים שנתוספו עליכם. תלמוד לומר "ולא אתכם לבדכם", אלא (שם): "ואת אשר איננו פה עמנו היום", ואין לי אלא מצות שקבלו מהר סיני, מצוות העתידים להתחדש, כגון מקרא מגלה, מנין? תלמוד לומר (אסתר ט): "קיומו וקבלו וגו' ולא יעברו" - קיומו מה שקבלו כבר.

ז, ד ברכת הלל ושמע ותפלה נאמרין בכל לשון. רבי אומר: אומר אני, שאין שמע נאמר אלא בלשון הקדש, שנאמר (דברים ו): "והיו הדברים האלה" וגו'.

ז, ה ברכת כהנים אלו בשעה שהכהנים אומרים על מעלות האולם. הכל כשרין למעלות במעלות האולם, בין תמימים בין בעלי מומין, בין במשמר שלו בין במשמר שאינו שלו, חוץ ממי שיש בו מום בפניו בידיו וברגליו, שלא ישא את כפיו, מפני שהעם מסתכלין בו, וכשם שנשיאות פנים במקדש - כך נשיאות פנים בגבולין.

ז, ו מעשה ברבי יוחנן בן ברוקה ורבי אלעזר בן חסמא שבאו מיבנה ללוד, והקבילו את פני רבי יהושע מפקיעין, אמר להם: רבי יהושע: מה חדוש היה בבית המדרש היום? אמרו לו: רבי! תלמידך אנו, ומימך אנו שותין. אמר להם: אי אפשר שיהא בית

הַמְדַרְשׁ בְּלֹא חֲדוּשׁ, שְׁבֵת שֶׁל מִי הִיְתָה? אָמְרוּ לוֹ שֶׁל רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה. אָמַר לָהֶם: וּבִמָּה הִיְתָה הַגְּדָה הַיּוֹם? אָמְרוּ לוֹ: בְּפִרְשַׁת הַקֹּהֵל (דְּבָרִים לֵא): "הַקֹּהֵל אֶת הָעָם הָאֲנָשִׁים וְהַנְּשִׁים וְהַטָּף". אָמַר לָהֶם: מַה דַּרְשׁ בַּה? אָמְרוּ לוֹ: רַבִּי! כִּף דַּרְשׁ בַּה: אִם אֲנָשִׁים בָּאוּ לְלַמֵּד – נָשִׁים בָּאוּ לְשִׁמוּעַ, טַפִּין לָמָּה בָּאוּ? כִּדִּי לְתַן שְׂכָר לְמַבְיְאֵיהֶן. אָמַר לָהֶם: מִרְגְּלִיּוֹת טוֹבָה הִיְתָה בִידְכֶם, וּבְקִשְׁתֶּם לֹאבֵד מִמֶּנִּי? וְעוֹד אַחֲרַת דַּרְשׁ (דְּבָרִים כו): "אֶת ה' הֶאֱמַרְתָּ הַיּוֹם וְה' הֶאֱמִירְךָ הַיּוֹם". אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל: כִּשֵׁם שֶׁעֲשִׂיתֶם אוֹתִי חֲטִיבָה אַחַת בְּעוֹלָם הַזֶּה, אַף אֲנִי אֶעֱשֶׂה אִתְּכֶם חֲטִיבָה אַחַת בְּעוֹלָם הַבָּא.

זו ועוד דרש (קהלת י'): "דברי חכמים כדרכונות וכמסמרות נטועים בעלי אספות נתנו מרועה אחד", למה נמשלו דברי תורה לדרבן מה דרבן זה מכון את הפרה לתלמיה, להביא חיים לעולם, אף דברי תורה מכונים את לומדיהם להביאם מדרכי מיתה לדרכי חיים, שנאמר (משלי ג): "עץ חיים היא וגו'". אי מה דרבן זה מטלטל, יכול אף דברי תורה כן? תלמוד לומר מסמרות, אי מה מסמר זה חסר ולא יתיר, אף דברי תורה כן? תלמוד לומר נטועים! מה נטיעה פרה ורבה, אף דברי תורה פריין ורביין. "בעלי אספות" – אלו תלמידי חכמים שנכנסין ויושבין אספות ועוסקין בתורה, ואומרים על טמא טמא ועל טהור טהור, על טמא במקומו ועל טהור במקומו, שמה יאמר אדם בדעתו, הואיל ובית שמאי מטמאין ובית הלל מטהרין, איש פלוני אוסר איש פלוני מתיר, היאך אני למד תורה מעתה? תלמוד לומר "כלם נתנו מרועה אחד", אל אחד בראן, פרנס אחד כתבן, אדון כל המעשים ברוך הוא, שנאמר: "וידבר אלהים את כל הדברים האלה". "דברים" – 'הדברים' – 'אלה הדברים', 'כל הדברים', כלם נתנו מרועה אחד, אף אתה עשה אונך כאפרכסת ועשה לבך חדרי

חדרים, לכנוס בו דברי בית שמאי ודברי בית הלל, וקנה לך לב לשמוע את דברי מטמאין ואת דברי מטהרין, את דברי אוסרין ואת דברי מתירין, את דברי פוסלין ואת דברי מכשירין, אמר להן: אין דור יתום שרבי אלעזר בן עזריה שרוי בתוכו.

ז, ח, בימה של עץ היו עושין לו בצורה, והוא יושב עליה. רבי אליעזר בן יעקב אומר: בהר הבית, שנאמר (נחמיה ח): "ויקרא בו לפני הרחוב אשר לפני שער המים מן האור עד מחצית היום וגו', ויעמד עזרא הסופר על מגדל עץ אשר עשו לו לדבר וגו', ויפתח עזרא הספר לעיני כל העם וגו', ויברך עזרא את ה' האלהים הגדול ויענו כל העם אמן אמן וגו'. ואומר (דברי הימים ב כג): "ותרא והנה המלך עומד על עמודו במבוא והשרים והחוצרות על המלך" וגו' אותו היום עמדו כהנים בגדרים ובפצצות, וחוצרות של זהב בידיהם, ותוקעין ומריעין ותוקעין, כל כהן שאין בידו חוצרות, אומרין: דומה זה שאין הוא כהן. שׂכר גדול היה לאנשי ירושלים שמשפירין חוצרות בדינר זהב, בו ביום ראה רבי טרפון חגר עומד ומתריע בחוצרות, משם אפרו חגר תוקע במקדש, משום רבן גמליאל אומר: באותה שעה נתחכבו ישראל כליה שהחניפו לאגריפס המלך.

ט. קורא מתחלה (דברים א): "אלה הדברים" עד "שמע והיה אם שמוע תשמעו", "עשר תעשר", וכי תכלה לעשר", רבי אומר: לא היה צריך להתחיל מראש הספר, אלא שמע והיה אם שמוע תשמעו, עשר תעשר, וכי תכלה לעשר, ופרשת המלך, עד שגומר את כלה, ודרשות נדרשות בה וגו' עד סוף (דברים כ): "כי ה' אלהיכם ההולך עמכם", זה השם שנתון בארון שנאמר (במדבר לא): "וישלח אותם משה אלף למטה לצבא אותם ואת פינחס", מגיד שפינחס מיוחד מלחמה. וכלי הקדש זה הארון, שנאמר (במדבר ד): "ולא יבאו לראות כבלע" וגו'. ויש אומרים: אלו בגדי

כהונָה, שְׁנֵאָמַר (שְׁמוֹת כט): "ובגדי הקֹדֶשׁ" וגו'. רבי יהודה בן לקיש אומר: שְׁנֵי אַרְנוֹתָ הָיוּ אֶחָד שְׂוִיצָא עִמָּהֶן לְמַלְחָמָה, ואֶחָד שְׂשֻׁרֵי עִמָּהֶן בַּמַּחְנֶה, זֶה שְׂוִיצָא עִמָּהֶן לְמַלְחָמָה, הָיָה בּוֹ סֵפֶר תּוֹרָה, שְׁנֵאָמַר (בַּמִּדְבָּר י'): "ואַרְוֹן בְּרִית ה' נוֹסֵעַ לְפָנֵיהֶם" וגו', וְזֶה שְׂשֻׁרֵי עִמָּהֶן בַּמַּחְנֶה, זֶה שְׁהִיָּה בּוֹ שְׂבָרֵי לַחֲוֹת, שְׁנֵאָמַר (בַּמִּדְבָּר יד): "ואַרְוֹן בְּרִית ה' וּמִשָּׁה לֹא מָשׁוּ מִן הַמַּחְנֶה".

ז, פְּעָמִים יוֹצֵא וּמִדְבָּר עִמָּהֶם, אֶחָד בְּסִפֵּר ואֶחָד בְּמַעֲרָכֵי הַמַּלְחָמָה שֶׁבְּסִפֵּר, מֵה הוּא אֹמֵר? יֵלֵךְ וְיִשְׁמַע דְּבָרֵי כֹהֵן בְּמַעֲרָכֵי מַלְחָמָה, מֵה הוּא אֹמֵר (דְּבָרִים כ): "מִי הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּנָה בַּיִת חֲדָשׁ וְלֹא חָנְכוּ יֵלֵךְ וְיָשׁוּב לְבֵיתוֹ", נִפְלַב בַּיִת וּבָנָאוּ, הָרִי זֶה חוֹזֵר, רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר: אִם חֲדָשׁ בּוֹ דְּבָר - חוֹזֵר. וְאִם לֹא - אֵין חוֹזֵר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אֹמֵר: אֲנִשֵּׁי שְׁרוֹן לֹא הָיוּ חוֹזְרִין לְבֵיתֵיהֶן, מִפְּנֵי שְׁהָיוּ מְחַדְּשִׁים אוֹתָן פַּעַם אַחַת בְּשָׁבוּעַ.

ז, יֵא (דְּבָרִים כ): "וּמִי הָאִישׁ אֲשֶׁר נָטַע כֶּרֶם וְלֹא חָלְלוּ יֵלֵךְ וְיָשׁוּב לְבֵיתוֹ", אֶחָד הַנוֹטֵעַ אֶת הַכֶּרֶם ואֶחָד חֲמִשָּׁה אֵילָנֵי מֵאֵכֶל מְחַמֶּשֶׁת הַמִּינִין, אֶפְלוּ בַחֲמֵשׁ עִירוֹת - הָרִי זֶה חוֹזֵר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אֹמֵר: אֵין לִי בְּמִשְׁמַע אֶלָּא כֶּרֶם.

ז, יֵב (דְּבָרִים כ): "וּמִי הָאִישׁ אֲשֶׁר אֲרַשׁ אִשָּׁה", אֶחָד הַמְאָרֵס ואֶחָד הַמֵּיבֵם, אֶפְלוּ שׁוֹמֵרֵת יָבֵם לְחַמֶּשֶׁה אַחִין, ואֶפְלוּ חֲמִשָּׁה אַחִין שְׁשֻׁמְעוּ שְׁמַת אַחֵיהֶם בְּמַלְחָמָה - כֻּלָּן חוֹזְרִין וּבָאִין, אֵין לִי אֶלָּא בָּנָה בֵּיתוֹ וְלֹא חָנְכוּ, נָטַע כֶּרֶם וְלֹא חָלְלוּ, אִרְס אִשָּׁה וְלֹא לָקְחָהּ, בָּנָה בַּיִת וְחָנְכוּ, וְלֹא שְׁהָה שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשׁ. נָטַע כֶּרֶם וְחָלְלוּ וְלֹא שְׁהָה שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשׁ. אִרְס אִשָּׁה וְלָקְחָהּ וְלֹא שְׁהָה שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשׁ. מִנִּין שְׂאִין זֵזִין מִמְּקוֹמָן? תְּלַמּוּד לֹאֵר (דְּבָרִים כד): "כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה חֲדָשָׁה", דְּבָר זֶה בְּכֻלָּל הָיָה, וְלָמָּה יֵצֵא? לְהַקִּישׁ אֵלָיו, מֵה זֶה מֵיְחָד שְׂאִרְס אִשָּׁה

וְלָקְחָהּ וְלֹא שְׁהָה שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשׁ שְׂאִין זֵז מִמְּקוֹמוֹ - אַף בְּלָן בֶּן.

ז, יֵג לְמַדָּה תּוֹרָה דְּרַף אַרְץ, נְדוּמָנָה לְאָדָם פְּרִנְסָה יִקַּח לוֹ בַּיִת, חוֹזֵר נְדוּמָנָה פְּרִנְסָה לוֹ - יִקַּח לוֹ שְׂדֵה, חוֹזֵר, נְדוּמָנָה - יִקַּח לוֹ אִשָּׁה, שְׁנֵאָמַר (דְּבָרִים כ): "מִי הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּנָה וּמִי הָאִישׁ אֲשֶׁר נָטַע", וּמִי הָאִישׁ אֲשֶׁר אֲרַשׁ אִשָּׁה, וְכֵן שְׁלָמָה אָמַר בְּחֻכְמָתוֹ (מְשָׁלִי כד): "הֵכֵן בַּחוּץ מְלֹאכְתָךְ" וגו'. "הֵכֵן בַּחוּץ מְלֹאכְתָךְ" - זֶה בַּיִת. "וְעַתְדָה בְּשָׂדֶה" - זֶה שְׂדֵה. "אַחַר וּבְנִית בַּיִתְךָ" - זֶה אִשָּׁה. דְּבָר אַחַר, "הֵכֵן בַּחוּץ מְלֹאכְתָךְ" - זֶה מְקָרָא. "וְעַתְדָה בְּשָׂדֶה לְךָ" - זֶה מְשָׁנָה. "אַחַר וּבְנִית בַּיִתְךָ" - זֶה מְדָרֵשׁ. דְּבָר אַחַר, "הֵכֵן בַּחוּץ מְלֹאכְתָךְ" - זֶה מְקָרָא וּמְשָׁנָה. "וְעַתְדָה בְּשָׂדֶה לְךָ" - זֶה מְדָרֵשׁ. "אַחַר וּבְנִית בַּיִתְךָ" - אֵלוּ הַלְכוֹת. דְּבָר אַחַר, "הֵכֵן בַּחוּץ מְלֹאכְתָךְ" - זֶה מְדָרֵשׁ. "וְעַתְדָה בְּשָׂדֶה לְךָ" - אֵלוּ הַלְכוֹת. "אַחַר וּבְנִית בַּיִתְךָ" - אֵלוּ אַנְדוֹת. דְּבָר אַחַר: "הֵכֵן בַּחוּץ מְלֹאכְתָךְ" - אֵלוּ הַלְכוֹת. "וְעַתְדָה בְּשָׂדֶה לְךָ" - אֵלוּ אַנְדוֹת. "אַחַר וּבְנִית בַּיִתְךָ" - זֶה תְּלַמּוּד. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי אֹמֵר: "הֵכֵן בַּחוּץ מְלֹאכְתָךְ" - זֶה מְקָרָא, מְשָׁנָה וְתְּלַמּוּד. "וְעַתְדָה בְּשָׂדֶה לְךָ" - אֵלוּ מַעֲשִׂים טוֹבִים. "אַחַר וּבְנִית בַּיִתְךָ" - בֹּא דָרֵשׁ וְקַבֵּל שְׂכָר.

ז, יֵד (דְּבָרִים כ): "וְיֹסֵפוּ הַשּׁוֹטְרִים וְגו' הִירָא וְרַף הַלְבָב" - הַמְתִּירָא מִן הַעֲבִירָה שְׁבִידוֹ, שְׁנֵאָמַר (תְּהִלִּים מט): "לָמָּה אִירָא בִּימֵי רַע עוֹן עֲקָבֵי יִסּוּבִינִי", דְּבָרֵי רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי. רַבִּי עֲקִיבָא אֹמֵר: "מִי הָאִישׁ הִירָא" כְּמִשְׁמַעוֹ, מֵה תְּלַמּוּד לֹאֵר שׁוֹב "וְרַף הַלְבָב", שְׂאֶפְלוּ גִבּוֹר שְׁבַגְבוּרִים וְחֻזְק שְׁבַחְזֻקִים וְהָיָה רַחֲמָן - הָיָה חוֹזֵר, שְׁנֵאָמַר (דְּבָרִים כ): "וְלֹא יִמַּס אֶת לִבְבִּי אֲחִיו כְּלָבְבוֹ". רַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמֵר: כָּל הַשּׁוֹמֵעַ דְּבָרֵי כֹהֵן בְּמַעֲרָכוֹת מַלְחָמָה וְאֵינוֹ חוֹזֵר, לְסוּף שֶׁהוּא נוֹפֵל בַּחֲרָב, וּמִפְּלִיל אֶת יִשְׂרָאֵל בַּחֲרָב, וּמְגַלָּה אוֹתָם מֵאַרְצָם, וּבָאִין אַחֲרֵים וְיוֹשְׁבֵין בְּאַרְצָם, שְׁנֵאָמַר (שִׁם): "וְאִישׁ אַחַר

יִקְחָנָהּ", יְכוֹל דּוּדוּ וְכֵן דּוּדוּ, נֹאֲמַר כָּאן 'אֲחֵר' וְנֹאֲמַר לְהֵלֵן 'אֲחֵר', מֵה 'אֲחֵר' הָאֲמֹר לְהֵלֵן עוֹבֵד כּוֹכְבִים, אִף 'אֲחֵר' הָאֲמֹר כָּאן עוֹבֵד כּוֹכְבִים. שְׁמַע שְׁמַת אַחֵי בְּמִלְחָמָה, עַד שְׁלֵא נִתֵן בְּמִשְׁא - חוֹזֵר, מִשְׁנֵתָן בְּמִשְׁא - אֵין חוֹזֵר.

ז, טו, יֵשׁ יוֹצְאֵין וְחוֹזְרֵין יוֹצְאֵין וְאֵין חוֹזְרֵין, וְיֵשׁ שְׁאֵין יוֹצְאֵין כֹּל עֵקֶר, כֹּל אֱלוֹ שְׁאֲמָרוּ יוֹצְאֵין וְחוֹזְרֵין - נוֹתְנֵין לְפִסֵּי הָעִיר, וּמִסְפָּקֵין מִים וּמְזוֹן לְמִלְחָמָה, וּמִתְקַנֵּים אֶת הַדְּרָכִים, וּשְׁאָר כֻּלָּן - אֵין חוֹזְרֵין. כֹּל אֱלוֹ שְׁאֲמָרוּ אֵין יוֹצְאֵין כֹּל עֵקֶר, הַבּוֹנֵה בֵּית וְחִנְכוֹ, וְלֹא שְׁהָה שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשׁ, נֹטַע כֶּרֶם וְחִלְלוֹ, וְלֹא שְׁהָה שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשׁ, אֲרַס אִשָּׁה וְלִקְחָהּ וְלֹא שְׁהָה שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשׁ הִלְלוּ - אֵין נוֹתְנֵין פְּסֵי הָעִיר, וְאֵין מִסְפָּקֵין מִים וּמְזוֹן לְמִלְחָמָה, וְאֵין מִתְקַנֵּים אֶת הַדְּרָכִים. רַבִּי יְהוּדָה הִיָּה קוֹרֵא לְמִלְחָמַת הַרְשׁוֹת מִלְחָמַת מְצוּהָ, אֲבָל מִלְחָמַת חוֹבָה - הַכֹּל יוֹצֵא, אֲפֹלו חֲתָן מִחֲדָרוֹ וְכֻלָּה מִחֲפֶתָהּ.

מִסְכַּת סוּטָה פָּרָק שְׁמִינִי

א. בְּרָכוֹת וּקְלוּלוֹת אֱלוֹ שְׁאֲמָרוּ יִשְׂרָאֵל, בְּשַׁעָה שְׁעָבְרוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַיַּרְדֵּן, שְׁנֹאֲמַר (דְּבָרִים כז): "וַהֲיָה בַיּוֹם אֲשֶׁר תַּעֲבְרוּ אֶת הַיַּרְדֵּן", מֵיֵצֵד עָבְרוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַיַּרְדֵּן? בְּכֹל יוֹם הִיָּה אֲרוֹן נוֹסַע אַחֵר שְׁנֵי דְגָלִים, וְהַיּוֹם נוֹסַע תַּחֲלָה, שְׁנֹאֲמַר (יהושע ג): "הִנֵּה אֲרוֹן הַבְּרִית אֲדוֹן כֹּל הָאָרֶץ עוֹבֵר לְפָנֵיכֶם". בְּכֹל יוֹם הָיָו לַיּוֹם נוֹשְׂאֵין אֶת הָאֲרוֹן, וְהַיּוֹם נִשְׂאוּהוּ כְהֵנִים, שְׁנֹאֲמַר (שם): "וַהֲיָה כִנְחַ כְּפוֹת רִגְלֵי הַכְּהֵנִים" וגו'. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: בְּשִׁלְשָׁה מְקוֹמוֹת הַכְּהֵנִים נִשְׂאוּ אֶת הָאֲרוֹן, אַחַת כְּשֶׁעָבְרוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַיַּרְדֵּן, וְאַחַת כְּשֶׁסָּבְבוּ אֶת יְרִיחוֹ, וְאַחַת כְּשֶׁהִחְזִירוּהוּ לְמִקְוָמוֹ.

ב. וְכִיּוֹן שְׁהוּטְבְּלוּ מְקַצֵּת רִגְלֵי הַכְּהֵנִים בְּמִים, עֲמָדוֹ הַמִּים, שְׁנֹאֲמַר (יהושע ג): "וַיַּעֲמְדוּ הַמִּים" וגו'. וְכִמְהָ גּוֹבְחֵן שֶׁל מִים? שְׁנַיִם עֶשֶׂר מִיל עַל שְׁנַיִם עֶשֶׂר מִיל כְּנֶגֶד

מִחְנֵה יִשְׂרָאֵל; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר בֶּן רַבִּי שְׁמַעוֹן: וְכִי אֵיזָה קַל, אָדָם אוֹ מִים? הָיָו אוֹמֵר מִים קַלִּין יוֹתֵר מִבְּנֵי אָדָם! אִם כֵּן, כָּאוּ מִים וְשׁוֹטְפִין אוֹתוֹ, אֲלֹא מִלְּמַד שְׁהָיָו הַמִּים מְגִדְשֵׁין וְעוֹלִין לְמַעְלָה כְּפִין עַל גְּבֵי כְּפִין, כְּשִׁלְשׁ מֵאוֹת מִיל, עַד שְׁרָאוּ אוֹתָם כֹּל מַלְכֵי הָאֲמוֹת, שְׁנֹאֲמַר (יהושע ה, א): "וַיְהִי כְשִׁמְעַע כֹּל מַלְכֵי הָאֲמֹרִי אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן יָמָה, וְכֹל מַלְכֵי הַכְּנַעֲנִי אֲשֶׁר עַל הַיַּם, אֶת אֲשֶׁר הוֹכִישׁ ה' אֶת מִי הַיַּרְדֵּן, מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עַד עֵבֶרָם, וַיִּמַּס לְבָבָם וְלֹא הָיָה כִּם עוֹד רוּחַ מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל". וְכֵן רַחַב אָמְרָה לְשִׁלּוּחֵי יְהוֹשֻׁעַ (יהושע ב): "כִּי שְׁמַעְנוּ אֶת אֲשֶׁר הוֹכִישׁ ה' אֶת מִי יַם סוּף מִפְּנֵיכֶם וְגו' וַנִּשְׁמַע וַיִּמַּס לְבָבֵנו וְלֹא קָמָה עוֹד" וגו'.

ח, ג, עוֹדָם עוֹבְרִים הַיַּרְדֵּן, אָמַר לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ: עַל מִנַּת כֵּן אַתֶּם נִכְנָסִין לְאָרֶץ שְׁתוּרִישׁוּ אֶת יוֹשְׁבֵיהָ, שְׁנֹאֲמַר (במדבר לג): "וַהֲוֹרִשְׁתֶּם אֶת כֹּל יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ מִפְּנֵיכֶם וְאֲבַדְתֶּם" וגו'. אִם אַתֶּם עוֹשִׂין כֵּן - מִטָּב, וְאִם אֵין אַתֶּם מְקַבְּלִין - בְּאֵין מִים וְשׁוֹטְפִין אַתְכֶם. עוֹדָם בַּיַּרְדֵּן, אָמַר לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ (יהושע ד): "הֲרִימוּ לָכֶם אִישׁ אֶבֶן אַחַת עַל שְׁכָמוֹ לְמַסְפָּר שְׁבִטֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל" (שם), "וַהֲנַחְתֶּם אוֹתָם וְגו' תַּחַת מַצֵּב רִגְלֵי הַכְּהֵנִים" (יהושע ד, ו): "לְמַעַן תִּהְיֶה זֹאת אוֹת בְּקִרְבְּכֶם כִּי יִשְׁאַלוּן בְּנֵיכֶם מִחֵר לֵאמֹר מַה הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה" וגו'. סִימָן לְבָנִים שְׁעָבְרוּ אֲבוֹת אֶת הַיַּרְדֵּן. עוֹדָם בַּיַּרְדֵּן, אָמַר לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ (שם): "שְׂאוּ לָכֶם מִזֶּה מִתּוֹךְ הַיַּרְדֵּן מִמַּצֵּב רִגְלֵי הַכְּהֵנִים, הֵכֵן שְׁתִּים עֶשְׂרֵה אֲבָנִים וַהֲעַבְרַתֶּם אוֹתָם עִמָּכֶם וַהֲנַחְתֶּם אוֹתָם בְּמַלּוֹן". יְכוֹל בְּכֹל מַלּוֹן וּמַלּוֹן? תְּלַמּוּד לּוֹמֵר: - "אֲשֶׁר תְּלִינוּ בּוֹ הַלֵּילָה". רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֲבָא חֵלְפָתָא, וְרַבִּי אֱלֶעָזָר בֶּן מִתְיָא, וְחֲנַנְיָא בֶּן עֲכִינָאִי עֲמָדוֹ עַל אוֹתָן אֲבָנִים, וְשַׁעְרוּ כֹל אַחַת וְאַחַת מִשְׁאוֹ אַרְבָּעִים סָאָה, מִכָּאן אַתָּה מִחֻשָּׁב לְאֲשָׁכוּל כְּמָה הִיָּה בְּאֲשָׁכוּל. וְכִיּוֹן שְׁעָלָה הָאֲחֵרוֹן שְׁבִיִּישְׂרָאֵל מִן הַיַּרְדֵּן - חוֹזְרוֹ מִי הַיַּרְדֵּן לְמִקְוָמָן, שְׁנֹאֲמַר (שם): "וַיִּשׁוּבוּ מִי הַיַּרְדֵּן

למקומם, וילכו כתמול שלשום על כל גדותיו", נמצאו ישראל לצד אחד וארון ונושאו לצד אחר. נשא ארון את נושאו והעבירן בירדן, שנאמר: "ויהי כאשר תם כל העם לעבר ויעבר ארון ה' והכהנים לפני העם".

ח,ד נמצאת אתה אומר, שלשה מיני אבנים הן, אחת שהקים משה על שפת הירדן בערבות מואב, ואחת שהקים יהושע בתוך הירדן, שנאמר: "וישתיים עשרה אבנים הקים יהושע בתוך הירדן". ואחת שהקים בגלגל, שנאמר: "ואת שתיים עשרה אבנים האלה אשר לקחו" וגו'.

ח,ה כיצד עברו ישראל את הירדן? רבי יהודה אומר: על אבני מזבח כתבוהו. אמר לו רבי שמעון: לדבריה, האיך למדו אותם עובדי כוכבים את התורה? אמר לו: מלמד שנתן להם בינה בלב כל אמה ומלכות, ושגרו נוטרין שלהן, וקלפו את הסיד, והשיאו את הכתב מגבי האבנים בשבעים לשון. באותה שעה נתחתם גזר דינן של עובדי כוכבים לבאר שחת. רבי שמעון אומר: על הסיד כתבו. כיצד? כידוהו וסידוהו בסיד, וכתבו עליו את כל דברי התורה בשבעים לשון, וכתבו למטה (דברים כ): "למען אשר לא ילמדו אתכם" וגו', אם אתם חוזרין בכם - אנו מקבלין אתכם.

ו. בא וראה כמה נסים נעשו לישראל באותו היום, עברו ישראל את הירדן, ובאו להר גריזים ולהר עיבל יותר מששים מיל, ולא היה פריה יכולה לעמד בפניהם, וכל העומד בפניהם - מיד נתרז, שנאמר (שמות כג): "את אימתי אשלח לפניך והמתה את כל העם אשר תבא בהם". ואומר (שמות טו): "תפול עליהם אימתה ופחד וגו' עד יעבר

עמך ה'" - זו ביאה ראשונה. "עד יעבר עם זו קניית" - זו ביאה שנייה. אמור מעתה: ראויין היו ישראל לעשות להם נס בביאה שנייה כדרך שנעשו נסים על הים, אלא שגרו החטא. ואחר כך הביאו אבנים וכתבו את המזבח וסדוהו בסיד, וכתבו עליהם את כל דברי התורה בשבעים לשון, שנאמר: "באר היטב". והעלו עליו עולות ושלמים, וישבו ואכלו ושתו, וקפלו את האבנים, ובאו ולנו במקומן, שנאמר (יהושע ד): "והעברתם אתם עמכם והנחתם אותם במלון". יכול במלון, תלמוד לומר (שם): "במלון אשר תלינו בו הלילה". וכתב (שם): "ואת שתיים עשרה האבנים האלה אשר לקחו"; הא למדת, שבגלגל העמידום.

ז. כיצד אמרו ישראל ברכות וקללות? ששה שבטים עלו לראש הר גריזים וששה שבטים עלו לראש הר עיבל, והכהנים והלוים והארון עומדים למטה באמצע, הכהנים מקיפין את הארון, והלוים את הכהנים, וכל ישראל מכאן ומכאן, שנאמר (יהושע ח): "וכל ישראל וזקניו עומדים מזה ומזה לארון", מה תלמוד לומר "חציו אל מול הר גריזים והחציו אל מול הר עיבל"? מלמד ששלוחי הר גריזים מרבין משלוחי הר עיבל, מפני שמקצת שבטו של לוי למטה. רבי אליעזר בן יעקב אומר: אי אפשר לומר לומר לוי למטה, שכבר נאמר לוי למעלה, ואי אפשר לומר לוי למעלה, שכבר נאמר לוי למטה, אמור מעתה: זקני כהנה ולויה למטה, ושאר למעלה. רבי יאשיה אומר: הראויין לשרת עומדין למטה, ושאיין ראויין לשרת עומדין למעלה, הפכו פניהם כלפי הר גריזים ופתחו בכרחה: "ברוך האישי אשר לא יעשה פסל ומסכה תועבת ה' מעשה ידי חרש", והיו אלו ואלו עונין ואומרין אמן. הפכו פניהם כלפי הר עיבל,

¹ פרוש: שהיה הסיד למעלה מן הכתב

ומצינין את מקומו, עד שיבואו לבית דין
שבִּלְשַׁכַּת הַגְּזִית וּמוֹדְדִין.

ג. נמצא סמוך לספר, בעיר שיש בה עובדי
כוכבים, או בעיר שאין בה בית דין – מודדין
לעיר שיש בה בית דין. אם היה עיר עובדי
כוכבים בינתיים, או סמוכה לירושלים – לא
היו מודדין אלא מניחה אותה ומודדין לה
חוּצָה.

ד. מקום גתה ותפיסתה – הרי זו אסורה,
כמה היא תפיסתה? ארבעים. רבי אומר:
חמשים אמה.

ה. הזקנים אומרים (דברים כא): "ידינו לא
שפכו את הדם הזה ועינינו לא ראו". כהנים
אומרים (שם): "כפר לעמך ישראל אשר
פדייתה ה'" וגו'. ורוח הקדש אומרת (שם):
"ונכפר להם הדם". שלשה דברים – מי
שאמר זה לא אמר זה. כיוצא בדבר אתה
אומר (במדבר יג): "באנו אל הארץ אשר
שלחתנו" – אמר יהושע. כלב אמר (שם):
"עלה נעלה וירשנו אותה". מרגלים אמרו
(שם): "אפס כי עז העם היישוב בארץ";
שלושה דברים זה בצד זה – מי שאמר זה,
לא אמר זה. כיוצא בדבר אתה אומר
(בראשית לח): "ותאמר הכר נא למי
החותרת" וגו' – אמרה תמר. (שם): "צדקה
מניי" – אמר יהודה. ורוח הקדש אומרת
(שם): "ולא יסף עוד לדעתה" – שלושה
דברים זה בצד זה, מי שאמר זה לא אמר זה,
ומי שאמר זה לא אמר זה. כיוצא בדבר אתה
אומר (שמואל א ד): "אוי לנו מי יצילנו מיד
האֱלֹהִים הַאֲדִירִים הָאֵלֶּה" – אמרו כשרין
שבהן. רשעים שבהן אמרו (שם): "אלה הם
האֱלֹהִים הַמַּפְסִים" וגו'. לישנא אחרת, עשר
מכות היו לו, ושלמו עשר מכותיו במצרים
גבורים שבהן אמרו. (שם): "התחזקו והיו
לאנשים" – פלשתים, שלשה דברים זה בצד
זה. כיוצא בדבר אתה אומר (שופטים ה):
"בעד החלון נשקפה" וגו' – אמרה אמו של
סיסרא. ומי שאמר זה לא אמר זה. (שם)
חכמות – שרותיה אמרו. הלא ימצאו יחלקו

ופתחו בקללה (דברים כז): "ארור האיש
אשר יעשה" וגו', והיו אלו ואלו עונין אמן.
הפכו פניהם כלפי הר גריזים, פתחו
בברכות: "ברוך אשר יקים את דברי
התורה". כלפי הר עיבל פתחו בקללות
(שם): "ארור האיש אשר לא יקים" וגו'.
ארור בכלל ארור בפרט, ללמד וללמד
לשמור ולעשות, ארבע על ארבע – הרי
שמונה על שמונה, הרי שש עשרה על שש
עשרה, ושש כרתות עם כל אחת ואחת –
הרי ארבעים ושמונה כרתות. וכן בערבות
מואב. רבי שמעון מוציא של הר גריזים
ושל הר עיבל, ומביא של אהל מועד, ואין
לך כל דבר ודבר שלא נכרתו עליו בארבעים
ושמונה כרתות. רבי שמעון בן יהודה איש
כפר עכו אמר משם רבי שמעון: אין לך כל
דבר ודבר בתורה שלא נכרתו עליו חמש
מאות אלף ושלשת אלפים וחמש מאות
וחמשים כרתות, כיוצאי מצרים. אמר רבי:
אם לדברי רבי שמעון בן יהודה איש כפר
עכו, שאמר משם רבי שמעון, אין כל דבר
ודבר בתורה שלא נכרתו עליו שלש עשרה
כרתות. ויש עם כל אחת ואחת מהן – שש
מאות אלף ושלשת אלפים וחמש מאות
וחמשים.

מִסְכַּת סוּטָה פֶּרֶק תְּשִׁיעִי

א. נמצא בעבר הירדן, היו עורפין, שנאמר
(דברים כא): "כי ימצא חלל" וגו', לרבות
עבר הירדן. רבי אליעזר אומר: בכלן אם
היה חלל – היו עורפין. אמר לו רבי יוסי
ברבי יהודה, אמרו לו לרבי אליעזר: אי
אתה מודה, שאם היה חנוק ומטל באשפה,
שאין עורפין, לכך נאמר חלל, אם כן, למה
נאמר נופל? אלא שאפילו הרוג ותלוי
באילן – לא היו עורפין, שאפילו נמצא
בעליל – לא היו עורפין, שמצוה לעסק
במידה.

ב. כיצד עושין לו? שלוחי בית דין יוצאין
ונוטלין סימנים, וחופרין וקוברין אותו,

מִסְכַּת סוֹטָה פֶּרֶק עֲשִׂירִי

א. בזמן שצדיקים באין לעולם – טובה באה לעולם ופרעניות מסתלקת מן העולם. וכשנפטרים מן העולם – פרעניות באה לעולם וטובה מסתלקת מן העולם. בזמן שהרשעים באין לעולם – פרעניות באה לעולם וטובה מסתלקת מן העולם. וכשמסתלקין מן העולם – טובה באה לעולם ופרעניות מסתלקת מן העולם. ומנין שפשהצדיקים באין לעולם טובה באה לעולם ופרעניות מסתלקת מן העולם? שנאמר (בראשית ה'): "ויקרא את שמו נח לאמר זה ינחמנו ממצעשינו" וגו'. ומנין וכשנפטרינן מן העולם פרעניות באה לעולם וטובה מסתלקת מן העולם? שנאמר (ישעיהו נז'): "הצדיק אבד ואין איש שם על לב". ואומר (שם): "יבא שלום ינחו על" וגו'. הולך שלום אל הקבר. ואומר (שם): "ואתם קרבו הנה בני עוננה זרע מנאף" וגו'. ומנין פשהרשעים באין לעולם? פרעניות באה לעולם וטובה מסתלקת מן העולם? שנאמר (משלי יא'): "בבא רשע בא גם בוז" וגו'. ומנין שפשהרשעים באין לעולם? שנאמר (שם): "ובאבד רשעים רנה". ואומר (דברים יג'): "למען ישוב ה' מחרון אפיו" וגו'. כל זמן שהרשעים בעולם – חרון אף לעולם, אבדו מן העולם – נסתלק חרון אף מן העולם. ולא שפשהצדיקים תולין לעולם בחייהו בלבד, אלא אף אחרי מיתתו, שנאמר (בראשית ז'): "ויהי לשבעת הימים ומי המבול" וגו'. ומה טיבן של שבעת הימים הללו? אלו שבעת ימי אכלו של מתושלח הצדיק שעכבו את הפרעניות מלבא לעולם, לכך נאמר: "ויהי לשבעת הימים". דבר אחר: מה טיבן של שבעת הימים הללו? מלמד שנתן להם המקום שבעת ימים לאחר גזרה, שמא יעשו תשובה ולא עשו, לכך נאמר: "ויהי לשבעת הימים". דבר אחר, "ויהי לשבעת הימים", מה טיבן של שבעת הימים הללו? מלמד

שכל כן יאבדו כל אויבך ה' – אמרה רוח הקדש; שלשה דברים זה בצד זה, מי שאמר זה לא אמר זה. כיוצא בדבר אתה אמר (ירמיהו כו'): "מייכה המורשתי היה נביא בימי חזקיה מלך יהודה", ומה היה מתנבא? (שם): "ויאמר אל כל עם יהודה לאמר כה אמר ה' צבאות ציון שדה תחרש וירושלים עיים תהיה, והר הבית לבמות יער". "ההמת המיתוהו" – חזקיה מלך יהודה וכל יהודה. "הלא ירא את ה' ויחל את פני ה' וינחם ה' על הרעה אשר דבר עליהם ואנחנו עושים רעה גדולה על נפשותינו" – אומרים כשרים שבהם. רשעים שבהן אמרו (שם): "וגם איש היה מתנבא בשם ה' אוריה בן שמעיהו מקרית היערים ויתנבא על הארץ הזאת ועל העיר הזאת ככל דברי ירמיהו וגו', וישמע אוריהו וירא ויברח ויבא מצרים וישלח המלך הויקים אנשים מצרים וגו', ויביאוהו אל המלך יהויקים ויפכו בחרב" וגו'. אמרו כשם שאוריהו נתנבא ונהרג – כך ירמיהו חיב להרג, שנאמר (שם): "אך יד אחיקם בן שפן היתה את ירמיהו לבלתי תת אותו ביד העם להמיתו", כל פרשה זו ערובי דברים, מי שאמר זה לא אמר זה. כיוצא בדבר אתה אומר (נחום א'): "משא נינוה ספר חזון נחום האלקשי אל קנא ונוקם ה' נוקם וגו', ה' ארך אפים וגדל כח וגו' נוער בים וגו', כל פרשה זו ערובי דברים, מי שאמר זה לא אמר זה. כיוצא בדבר אתה אומר (תהלים נח): "למנצח אל תשחת לרוד מכתם האמנם אלם צדק וגו', אף בלב עולות וגו', זרו רשעים מרחם" וגו'; כל הפרשה זו ערובי דברים, מי שאמר זה לא אמר זה. כיוצא בדבר אתה אומר (שיר השירים ח): "תחת התפוח עוררתך"; אמרה רוח הקדש (שם): "שימני פחותם על לבך" וגו'. אמרה כנסת ישראל (שם): "כי עזה כמות אהבה" – אמרו עובדי כוכבים, מי שאמר זה לא אמר זה.

– רַעֲב, כֹּל זְמַן שֶׁהָיוּ יוֹסֵף וְשִׁבְטוֹ קִימִים – הָיוּ יִשְׂרָאֵל מִתְנַהֲגִים בְּגִדְלָה וְכַבּוּד, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת א'): "וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבּוּ" וגו', מִשְׁמַת, מִהוּ אוֹמֵר? "וַיִּמַּת יוֹסֵף וְגו', וַיִּקֶּם מֶלֶךְ חֹדֶשׁ וְגו', וַיֹּאמֶר אֶל עַמּוֹ וְגו', הִבֵּה נִתְחַכְמָה לוֹ" וגו'.

מִסְכַּת סוּטָה פָּרָק אֶחָד עָשָׂר

א. כֹּל זְמַן שֶׁהָיְתָה מְרִים קִימַת – הָיְתָה בְּאֵר מִסְפֶּקֶת אֶת יִשְׂרָאֵל. מִשְׁמַתָּה מְרִים מִה אוֹמֵר? (בַּמְדָּבָר כ'): "וַתִּמַּת שֵׁם מְרִים" וגו', וְלֹא הָיָה מִים לְעֵדָה – שֶׁנִּסְתַּלְקָה הַבְּאֵר. כֹּל זְמַן שֶׁהָיָה אֶהְרֵן קִיִּם עֲמוּד עֲנֵן מִנְהִיג אֶת יִשְׂרָאֵל, מִשְׁמַת אֶהְרֵן מִהוּ אוֹמֵר (בַּמְדָּבָר כ"א): "וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי מֶלֶךְ עַרְדַּי יוֹשֵׁב הַנְּגִב" וגו', נִעֲשׂוּ יָדַי לְאוֹתוֹ רָשָׁע וְכֹא וְנִלְחַם אֶת יִשְׂרָאֵל, אָמַר: אֵיךְ הִלֵּךְ הַתִּיִר שֶׁלָּהֶם הַמַּכְבִּישׁ לָהֶם אֶת הָאָרֶץ.

ב. כֹּל זְמַן שֶׁהָיָה מִשָּׁה קִיִּם – הָיָה מִן יוֹרֵד לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל, מִשְׁמַת מִשָּׁה מִהוּ אוֹמֵר? (יְהוֹשֻׁעַ ה'): "וַיִּשְׁבַּת הַמֶּן מִמַּחְרַת", וְלֹא שֶׁהָמֵן הָיָה תוֹלָה לָהֶם בַּחַיִּיו אֲלֵא אִף בַּמְרִיתוֹ, שֶׁמֶן הַמֶּן שֶׁלְקָטוּ בַּיּוֹם שָׁמַת מִשָּׁה, אֲכָלוּ הַיִּמְנוּ מִשְׁבֻּעָה בְּאֶדְרָךְ וְעַד שֶׁשָּׂה עָשָׂר בְּנִיִּסֵּן שְׁלֹשִׁים וְתִשְׁעָה יָמִים עַד שֶׁהִקְרִיבוּ אֶת הָעֶמֶר בַּגִּלְגָּל, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת טז): "וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲכָלוּ אֶת הַמֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה עַד בּוֹאֵם אֶל אֶרֶץ נוֹשְׁבַת", שְׁאִין תִּלְמוּד לומר "עַד בּוֹאֵם", מִה תִּלְמוּד לומר "עַד בּוֹאֵם אֶל קִצָּה אֶרֶץ כְּנָעַן", אֲלֵא מִלְּמַד שֶׁמֶן הַמֶּן שֶׁלְקָטוּ בַּיּוֹם שָׁמַת בּוּ מִשָּׁה אֲכָלוּ הַיִּמְנוּ, מִשְׁבֻּעָה בְּאֶדְרָךְ וְעַד שֶׁשָּׂה עָשָׂר בְּנִיִּסֵּן שְׁלֹשִׁים וְתִשְׁעָה יוֹם עַד שֶׁהִקְרִיבוּ עֶמֶר בַּגִּלְגָּל, לֹא פָסַק הַמֶּן, וְלֹא רָצוּ לֵאכֹל מִתְבוֹאֵת אֶרֶץ כְּנָעַן. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר: מִשְׁלוֹ מִשָּׁל, לְמָה הִדְבַּר דּוּמָה? לְמַלְךְ בִּשְׂרָר וְדָם שֶׁאִמֵּר לְעַבְדּוֹ: מִזְג לִי בַחֲמִין, אָמַר לוֹ: אֵין כְּאֵין חֲמִין. אָמַר לוֹ: אִם לָאוּ, מִזְג לִי בַצּוֹנָן, לְהוֹדִיעַךָ כִּמְהָ הָיָה יָפָה לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל, שְׁאֵלוּ יוֹרֵד מִן לְיִשְׂרָאֵל לֹא אֲכָלוּ מִתְבוֹאֵת אֶרֶץ כְּנָעַן. שָׁנָה שֶׁצִּיצָאוּ בָּהּ

שֶׁשִּׁינָה לָהֶם הַמְקוֹם סְדוּרוֹ שֶׁל עוֹלָם וְהָיְתָה חֲמָה יוֹצֵאת בַּמְעַרְבַּב וְשׁוֹקֵעַת בַּמְזֻרְחַ, לְכַךְ נֶאֱמַר: "וַיְהִי לְשִׁבְעַת הַיָּמִים". דְּבַר אַחֵר, מִה טִיבָן שֶׁל שִׁבְעַת הַיָּמִים הִלְלוּ? מִלְּמַד שֶׁנָּתַן לָהֶם הַמְקוֹם שִׁבְעַת יָמִים מֵאֲכָל וּמִשְׁמַתָּה, וַיִּשְׁבוּ וַאֲכָלוּ וְשָׁתוּ. וְהָרָאֵם מַעֲיִן הָעוֹלָם הַבָּא, כֹּל כֶּךָ לְמָה? כְּדִי שֶׁיִּכִּירוּ וַיִּדְעוּ מִה אָבְדוּ.

ב. כֹּל זְמַן שֶׁהָיָה אַבְרָהָם קִיִּם – הָיָה שִׁבְעָה, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית כד'): "וַה' בִּרְךָ אֶת אַבְרָהָם בְּכָל", מִשְׁמַת אַבְרָהָם (שָׁם): "וַיְהִי רַעֲב בְּאֶרֶץ". בָּא יִצְחָק – הָיָה שִׁבְעָה, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית כו'): "וַיִּזְרַע יִצְחָק" וגו'. כֹּל זְמַן שֶׁאַבְרָהָם הָיָה קִיִּם – הָיָה הַבְּאֵרוֹת נּוֹבְעוֹת מִים, מִשְׁמַת אַבְרָהָם מִהוּ אוֹמֵר? (שָׁם): "וְכָל הַבְּאֵרוֹת אֲשֶׁר חָפְרוּ" וגו'. אָמַר, הוֹאִיל וְאֵין נּוֹבְעוֹת מִים אֵינִם אֲלֵא תִקְלָה לָנוּ מִפְּנֵי הַגִּיּוֹסוֹת, עֲמַדוֹ וְסִתְמוֹ, בָּא יִצְחָק, הָיוּ הַבְּאֵרוֹת נּוֹבְעוֹת מִים, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם): "וַיִּשָּׁב יִצְחָק וַיַּחְפֹּר אֶת בְּאֵרוֹת הַמַּיִם וְגו' וַיַּחְפְּרוּ עַבְדָּיו" וגו'.

ג. כֹּל זְמַן שֶׁהָיָה יִצְחָק קִיִּם – הָיְתָה בְּרַכָּה לְזֶרַע, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית כו'): "וַיִּזְרַע יִצְחָק בְּאֶרֶץ הַהֵיחָל" וגו', עַד שֶׁלֹּא יוֹרֵד יַעֲקֹב לְאֶרֶם נְהָרִים לֹא נִתְבָּרַךְ בֵּיתוֹ שֶׁל לְבָן הָאֶרְמִי, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית ל'): "כִּי מַעֲט אֲשֶׁר הָיָה לְךָ לְפָנַי וַיִּפְרֹץ לְרַב וַיִּבְרַךְ ה' אוֹתְךָ לְרַגְלֶיךָ". וְאוֹמֵר (שָׁם): "נִחַשְׁתִּי וַיִּבְרַכְנִי ה' בַּגִּלְגָּל". עַד שֶׁלֹּא יוֹרֵד יוֹסֵף לְמִצְרַיִם – לֹא נִתְבָּרַךְ בֵּיתוֹ שֶׁל פּוֹטִיפֵר, מִשְׁרִיר, מִהוּ אוֹמֵר (בְּרֵאשִׁית לט'): "וַיִּבְרַךְ ה' אֶת בֵּית הַמִּצְרִי בְּגִלְגָּל יוֹסֵף", עַד שֶׁלֹּא יוֹרֵד יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם הָיָה רַעֲב, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית מה'): "כִּי זֶה שְׁנֵתִים הָרַעֲב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ" וגו', מִשְׁרִיר מִהוּ אוֹמֵר? (בְּרֵאשִׁית מו'): "הֲאֵל לָכֶם זֶרַע וְזֶרַעְתֶּם אֶת הָאֲדָמָה". אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: כִּיִּן שָׁמַת יַעֲקֹב אֲבִינוּ, חֲזוּ הָרַעֲב לְיוֹשְׁנוּ, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית נ'): "וַעֲתָה אֵל תִּירָאוּ אֲנֹכִי אֲכַלְכֵּל אֶתְכֶם וְאֵת טַפְכֶּם" וגו', נֶאֱמַר כְּאֵין כְּלָפוֹל, וְנֶאֱמַר לְהֵלֵן כְּלָפוֹל, מִה כְּלָפוֹל הָאִמּוֹר לְהֵלֵן – רַעֲב, אִף כְּלָפוֹל הָאִמּוֹר כְּאֵין

לא עברה את הירדן, אלא עמדה על שפת הירדן וזרקה בהן מרה.

ה. כל זמן שהיו יהושע והזקנים קימים לא עמד שיקרא בבני ישראל, ולא הזיקו עובדי כוכבים את ישראל, שנאמר (שופטים ב): "ויעבדו העם את ה' כל ימי יהושע וכל ימי הזקנים אשר האריכו ימים אחרי יהושע", משמת יהושע והזקנים, מהו אומר? (שופטים ג): "ויעבדו בני ישראל את כושן רשעתים שמונה שנים"; למה נקרא שמו רשעתים? דעשה שתי רשעות, אחת שנשתעבד בהם בישראל, ואחת שעבר על השבועה.

ו. כל זמן שהיה שמואל קים – היו פלשתים נופלים בידי ישראל, שנאמר (שמואל א ז): "ותהי יד ה' בפלשתים כל ימי שמואל", משמת שמואל, מהו אומר? (שמות כה): "וימת שמואל ויאספו ויקבצו פלשתים את מחניהם לצבא להלחם עם ישראל", כתוב אחד אומר: "ושמואל מת" וגו', וכתוב "וימת שמואל" וגו', אלא שמואל, מת – זו מיתה ודאי. וימת שמואל – לענינו של שאול. רבי אליעזר אומר: הרי הוא אומר (שם): "ויאמר לה מה תארו ותאמר איש זקן עולה", שלא תעלה על דעתך שלא מת שמואל, אלא מת הוא, ואומר (שמות כח): "ויספדו לו כל ישראל ויקברוהו ברמה בעירו"; וכי אין אנו יודעין שהרמה עירו? אלא מלמד שספדו לו כל ישראל בדרך שספדוהו ברמה.

ז. כיצא בדבר אתה אומר? (שמואל א י, ב): "בלכתך היום מעמדי וגו' בצלצח", היכא מצינו שנקברה רחל בגבול בנימין בצלצח? והלא לא נקברה אלא בבית לחם חלקו של יהודה? שנאמר (בראשית לה): "ותמת רחל ותקבר בדרך אפרת", ואין אפרת אלא חלקו של יהודה, שנאמר (מיכה ה): "ואתה בית לחם אפרתה צעיר להיות באלפי יהודה", אלא אמר לו, עכשו שאני מדבר עמך הנם על קברות רחל אתה הולך,

ישראל ממצרים, בששה עשר באיר ירד מן לישראל, ובשבעה באדר פסק מלירד. אותו היום מת משה, ובששה עשר בניסן כלה מה שבנידן, שנאמר (שם): "ויאכלו מתבואת ארץ כנען בשנה ההיא". דבר אחר: מה תלמוד לומר? (שם): "ובני ישראל אכלו את המן ארבעים שנה". והלא חסרין שלשים יום, אלא שאכלו עונות מצות שהוציאו בידן ממצרים, שהיה יפות להם כמן.

ג. ומנין שבשבעה באדר נולד משה, שנאמר (דברים לא): "ויאמר אליהם בן מאה ועשרים שנה אנכי היום", שאין תלמוד לומר "היום", ומה תלמוד לומר 'היום'? מלמד שהיום מלאו שנותיו. דבר אחר, מה תלמוד לומר "היום"? מלמד שהן מאה ועשרים שנה מכןות מיום ליום. דבר אחר, מה תלמוד לומר 'היום', מלמד שהקדוש ברוך הוא משלים שנותן של צדיקים ברצון ובשמחה, שנאמר (שמות כג): "את מספר ימך אמלא", ומנין שבשבעה באדר מת משה? שנאמר (דברים לד): "ויככו בני ישראל את משה בערבות מואב שלשים יום" וגו'. (יהושע א): "ויהי אחרי מות משה עבד ה' וגו' ועתה קום עבור וגו' ויצו יהושע את שוטרי העם לאמר עברו בקרב המחנה וגו', ואומר (יהושע ד): "והעם עלו מן הירדן בעשור לחדש הראשון" וגו', צא ממנו שלשים ושלושה למפרע, ואתה מוצא שבשבעה באדר מת משה.

ד. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: כיון שיצאו ישראל ממצרים נתמנו להן שלשה פרנסים טובים, אלו הן: משה ואהרן ומרים, בזכותן נתנו להם שלש מתנות – באר ועמוד ענן ומן. באר – בזכות מרים. עמוד ענן – בזכות אהרן. מן – בזכות משה. מתה מרים – בטלה הבאר, וחזרה בזכות משה ואהרן. מת אהרן – בטל עמוד הענן, וחזרו שניהם בזכות משה. מת משה – בטלו שלשתן ולא חזרו, שנאמר (זכריה יא): "ואכחיד את שלשת הרועים בירח אחד" וגו', והצרעה

מיכל אותן, ונקרא על שמה, שנאמר (רות ד'): "ותקראנה לו השכנות שם לאמר יולד בן לנעמי", ואומר (במדבר ג'): "ואלה תולדות אהרן ומשה" וגו'.

מִסְכַּת סוּטָה פְּרָק שְׁנַיִם עָשָׂר

א. (דברי הימים ב): "בשנת שלשים ושש למלכות אסא עלה בעשא מלך ישראל על יהודה ויבן את הרמה" וגו', אפשר לומר כן? והלא אסא קבר את בעשא בשנת עשרים ושש למלכותו, מה תלמוד לומר בשנת שלשים ושש? נגד שלשים ושש שנה שנתחתן שלמה במלך מצרים, ונגד שלשים ושש שנה שנגזרה גזרה על מלכות בית דוד שתתחלק, ובאחרונה עתידה שתחזור להם, וכנגד שלשים ושש שנה שנגזרה גזרה על מלכי ארם, שיהיו שוטנין על ישראל, ובאחרונה עתידין לפול ביד בני דוד, לכך נאמר בשנת שלשים ושש שנה למלכות אסא.

ב. "וימת כדבר ה' אשר דבר אליהו וימלך יהורם תחתיו בשנת שתים ליהורם בן יהושפט מלך יהודה" (מלכים ב א), אפשר לומר כן? והלא יהושפט מלך אחריו חמש שנים! אלא כיון שהלך יהושפט מלך יהודה עם אחאב מלך ישראל לרמות גלעד, נגזרה גזרה על יהושפט להרג, שנאמר (מלכים א כב): "ויהי כראות שרי הרכב את יהושפט" וגו', ראוי להרג באותה שעה, אלא מלמד שבשכר זעקה שזעק תלה לו הפתוב שבע שנים והיה מונין לבנו.

ג. "בן שלשים ושתים שנה יהורם במלכו ושמונה שנה מלך בירושלים" (דברי הימים ב כא). ובאחזיהו בנו מהו אומר? "בן ארבעים ושתים שנה אחזיהו במלכו ושנה אחת מלך בירושלים" (שם כב). ובמקום אחר הוא אומר (מלכים ב ח): "בן עשרים ושתים שנה אחזיהו במלכו". אמר רבי יוסי: וכי האריך אפשר לבן שיהא גדול מאביו עשרים שנים? אלא כיון שהשיא אסא מלך יהודה את בתו של עמרי מלך

יהן באין, ומוצא אתה אותן בגבול בנימן בצלצח. פיוצא בדבר אתה אומר (שמואל א כב): "וישאול יושב בגבעה תחת האשל ברמה וחניתו בידו", אם בגבעה אין ברמה, ואם ברמה אין בגבעה, אלא מי מעמיד רגלי של שאול בגבעה? בית דינו של שמואל הרמתי. פיוצא בדבר אתה אומר (תהלים קכב): "עומדות היו רגלינו בשערי ירושלים", אפשר לומר כן? אלא מי מעמיד רגלינו במלחמה? פתי דינין של דוד שיושבים בשערי ירושלים, פיוצא בדבר אתה אומר (זכריה יד): "יסוב כל הארץ כערכה מגבע לרמון נגב ירושלים"; והלא נגב ירושלים מישור היה, וגבע ורמון מקום טרשין וקפקסין? אלא מה גבע ורמון עתידות להיות מישור נגד ירושלים, כך כל ארצות עתידות להיות מישור נגד ירושלים.

ח. פיוצא בדבר אתה אומר (שמואל ב כא): "ואת חמשת בני מיכל בת שאול אשר ילדה לעדרי אל וגו' המחלתי", היכן מצוינו שנתנה מיכל לעדריאל המחלתי? והלא לא נתנה אלא לפלטי בן ליש אשר מגלים? שנאמר (שמואל א כה): "וישאול נתן את מיכל בתו אשת דוד לפלטי בן ליש", אלא מקיש נשואי מיכל לנשואי מרב, מה נשואי מרב בעברה - אף נשואי מיכל לפלטי בן ליש בעברה היה.

ט. שאלו תלמידיך את רבי יוסי: האריך נשא דוד אחות אשתו. אמר להן: לאחר מיתת מרב נשאה. רבי יהושע בן קרחה אומר: שלא היו קדושי קדושי גמורים, שנאמר (שמואל ב ג): "תנה את אשתי את מיכל אשר ארשתי לי" וגו'. כשם שלא היו קדושי קדושי גמורים, כך לא היו נשואיו נשואין גמורים. כתוב אחד אומר: (שמואל ב כא): "ואת חמשת בני מיכל בת שאול אשר ילדה לעדריאל וגו' המחלתי", וכתוב אחד אומר (שמואל ב ו): "ולמיכל בת שאול לא היה לה ולד עד יום מותה", כיצד תקימו שני כתובין הללו? אמור מעתה, בנים של מרב היו, ילדה מרב וגדלה

ישראל ליהושפט בנו לאשה, נגזרה על מלכות דוד שתכלה עם בית אחאב, שנאמר (דברי הימים ב כב): "ומאלהים היתה תבוסת אחזיהו" וגו', ונפלו שניהם בו ביום זה עם זה.

ד. פיוצא בו (דברי הימים-א ה): "כלם נתיחסו בימי יותם מלך יהודה ובימי ירבעם בן יואש מלך ישראל", אפשר לומר כן? והלא עזיה קבר את ירבעם ועוד שלשה מלכים אחריו, אלא כל אותן עשרים וחמש שנה שהיה עזיה המלך מצורע (דברי הימים-ב כו) "יותם בנו על בית המלך שופט את עם הארץ".

ה. עד שלא נגנו אליהו - היתה רוח הקדש מרבה בישראל, שנאמר (מלכים-ב ב): "ויאמר אליהו אל אלישע שב נא פה כי ה' שלחני עד בית אל", מהו אומר (שם)? "ויצאו בני הנביאים אשר בית אל אל אלישע" וגו'. מהו אומר? (שם): "ויגשו בני הנביאים אשר ביריחו וגו' כי ה' שלחני הירדנה" וגו', מהו אומר (שם): "וחמשים איש מבני הנביאים הלכו ויעמדו מנגד מרחוק וחנו עמו ושניהם עמדו על הירדן", יכול מפני שהן מועטין? תלמוד לומר: "וחמשים איש" וגו', יכול מפני שהן קטנים? תלמוד לומר: "ויאמרו אליו הירדעת כי היום ה' לוקח את אדוניך", 'אדונינו' לא אמרו אלא 'אדוניך' - מלמד שכלם חבריו של אליהו היו, והיו שקולין כנגד אליהו, ומנין שנסתלקה מהן רוח הקדש? שנאמר (שם): "ויאמרו אליו הנה נא יש את עבדיך חמשה, חמשים אנשים בני חיל" וגו'. אפשר לבני אדם, אמר אומרים "הירדעת כי היום ה' לוקח את אדוניך", ועכשו אומרים "ילכו נא ויבקשו את אדוניך"? אלא מלמד שנסתלקה מהן רוח הקדש. (שם): "ויפצרו בו עד בוש ויאמר שלחו"; מה תלמוד לומר 'עד בוש'? מלמד שהיה בוש מהם. דבר אחר, "עד בוש", מה תלמוד לומר "עד בוש"? כלומר שנתביש מהם, כדי שלא יאמרו אינו רוצה להקביל פני רבו, כל זמן

שהיה אלישע קים לא היו גדודי ארם באין בגבול ישראל, שנאמר (מלכים ב ו): "ולא יספו גדודי ארם לבא בארץ ישראל", משמת אלישע מהו אומר (מלכים ב יג): "וימת אלישע ויקברוהו וגדודי מואב יבואו בארץ ישראל".

מסכת סוטה פרק שלשה עשר

א. משנבנה בית ראשון - נגנו אהל מועד, ונגנו עמו קרשיו, קרסיו, ובריחיו ועמודיו ואדניו, ואף על פי שלא היו משתמשין אלא בשלחן שעשה משה, ומנורה שעשה משה לא היתה צריכה שמן המשחה, שקדשה הראשונה קדשה לשעתיה וקדשה לעתיד לבא.

ב. משנגנו הארון - נגנו עמו צנצנת המן וצלוחית של שמן המשחה, ומקלו של אהרן שקדיה, פרחיה, וארגו שהשיבו פלשטים דורון לאלהי ישראל - כלם היו בבית קדש קדשים. ומשנגנו הארון - נגנו עמו. ומי גנו? יאשיה המלך גנום. מה ראה? כיון שראה שכתוב בתורה (דברים כח): "יולך ה' אותך ואת מלכך" וגו', פקד ללויים ונגזוהו, שנאמר (דברי הימים ב לה): "ויאמר ללויים המבינים לכל ישראל וגו', תנו את ארון הקדש בבית אשר בנה שלמה מלך ישראל אין לכם משא בכתף"; אמר להם: גזו אותו שלא יעלה לבבל כשאר כל הפלים, שתחזירוהו למקומן, שנאמר (דברי הימים ב לה): "עתה עבדו את ה' אלהיכם ואת עמו ישראל", מיד גזו. רבי אליעזר אומר: ארון גלה לבבל, שנאמר (דברי הימים ב לה): "לא יתור דבר אמר ה'", ואין דבור אלא דברות שבו. רבי שמעון אומר: הרי הוא אומר (דברי הימים ב לו): "לתשובת השנה שלח המלך נבוכדנצר ויביאהו בבלה עם כלי חמדת בית ה'" - זהו ארון. רבי יהודה בן לקיש אומר: ארון במקומו נגנו, שנאמר (מלכים א ה): "ויאריכו הפדים ויראו וגו' ויהיו שם עד היום הזה".

סנאָה לאַיִתאַהּ לְהִיכְלָא, וְנִהְרַג גִּסְקָלְנוּס וּבְטִלוּ גְזֵרֹתֵינוּ⁴; וּבְכִלְשׁוֹן אַרְמֵי שְׁמַע וְלֹא הִבְנִינוּ.

ז. כָּל זְמַן שֶׁהָיָה שְׁמַעוֹן הַצַּדִּיק קָיָם, הָיָה נֵר מַעֲרָבִי תְדִיר, מְשַׁמֵּת, הֹלֵכוֹ וּמְצַאֲוֵהוּ שְׂכָבָה, מִכָּאן וְאֵילָף מוֹצֵאִין אוֹתָהּ, פְּעָמִים כְּבָה פְּעָמִים דְּלוֹק. כָּל זְמַן שֶׁהָיָה שְׁמַעוֹן הַצַּדִּיק קָיָם - הָיְתָה מַעֲרָכָה תְדִירָה, כְּשֶׁמְסַדְרִין אוֹתָהּ בַּשְּׁחִרְתִּית הֵיחָה מִתְגַּבְּרֶת וְהוֹלֶכֶת כָּל הַיּוֹם כְּלוּ, וְהָיוּ מְקַרְבִּינֵי עֲלֵיָהּ תְּמִידִין וּמוֹסְפִין וְנִסְכֵּיָהֶן, וְלֹא הָיוּ מוֹסִיפִין עֲלֵיָהּ אֶלָּא שְׁנֵי גְזָרֵי עֲצִים עִם תְּמִיד שֶׁל בֵּין הַעֲרָבִים, כְּדִי לְקַיֵּם מִצְוֹת עֲשֵׂה, שְׁנֹאֲמַר (וַיִּקְרָא ו'): "וּבַעַר עֲלֵיָהּ הַכְּהֵן" וכו'. מְשַׁמֵּת שְׁמַעוֹן הַצַּדִּיק - תִּשָּׁש כַּהֵה שֶׁל מַעֲרָכָה, כְּשֶׁמְסַדְרִין אוֹתָהּ בַּשְּׁחִרְתִּית לֹא הָיוּ נִמְנָעִין מִלְּהוֹסִיף עֲלֵיָהּ עֲצִים כָּל הַיּוֹם כְּלוּ, כָּל זְמַן שֶׁהָיָה שְׁמַעוֹן הַצַּדִּיק קָיָם - בְּרָכָה נִכְנָסֶת בַּשְּׁתֵּי לַחַם וּבִלְחָם הַפָּנִים, שְׁתֵּי הַלֶּחֶם מִתְחַלֶּקֶת בַּעֲצֵרֶת לַכֹּהֲנִים, וְלַחַם הַפָּנִים בְּרֹגֶל לְכָל הַמְּשֻׁמְרוֹת, יֵשׁ מֵהֵן שְׂאוּכָלִין וּשְׁבָעִין וַיֵּשׁ מֵהֵן שְׂאוּכָלִין וּמוֹתִירִים, וְלֹא עָלָה בְּיַד כָּל אֶחָד וְאֶחָד אֶלָּא כְּזוֹת. מְשַׁמֵּת שְׁמַעוֹן הַצַּדִּיק לֹא הֵיחָה בְּרָכָה נִכְנָסֶת לֹא בַּשְּׁתֵּי הַלֶּחֶם וְלֹא בַלֶּחֶם הַפָּנִים. הַצְּנֻעִין מוֹשְׁכִין יְדֵיהֶן וְהַגְּרָגְרָנִין חוֹלְקִין בֵּינֵיהֶם, וְלֹא עָלָה בְּיַד כָּל אֶחָד וְאֶחָד אֶלָּא כְּפוֹל. מַעֲשֵׂה בְכֵהָן אֶחָד מִצְפוּרֵי שְׁנִטְל חֶלְקוֹ וְחֶלֶק חִבְרוֹ, וְאֵף עַל פִּי כֵן לֹא עָלָה בְּיָדוֹ אֶלָּא כְּפוֹל, וְהָיוּ קוֹרִין אוֹתוֹ בֵּן הַחֲמֻצָן עַד הַיּוֹם הַזֶּה.

ח. אוֹתָהּ שָׁנָה שְׁמַת כֵּה שְׁמַעוֹן הַצַּדִּיק הָיָה אוֹמֵר: "בַּשָּׁנָה הַזֹּאת הוּא מֵת!" אָמְרוּ לוֹ: מִנֵּין אַתָּה יוֹדֵעַ? אָמַר לָהֶם: כָּל יְמוֹת הַכַּפּוּרִים הָיָה זָקֵן וְלוֹבֵשׁ בְּגָדִים לְבָנִים

ג. מִשְׁחָרֵב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ רֵאשׁוֹן בְּטִלוּ עָרֵי מְגַרְשׁ, וּפְסָקוֹ אוֹרִים וְתַמִּים, וּבִטְלָה מְלוּכָה מִבֵּית דָּוִד, שְׁנֹאֲמַר (עזרא ב'): "וַיֹּאמֶר הַתְּהַשְׁתָּא לָהֶם אֲשֶׁר לֹא יֵאכְלוּ מִקְדָּשׁ הַקְּדוּשִׁים עַד עֵמֶד הַכֵּהָן לְאוֹרִים וְתוֹמִים". אָמַר לוֹ: כְּאֵדָם שְׂאוֹמֵר לְחִבְרוֹ עַד שִׁיחֵיו מֵתִים אוֹ עַד שְׂיָבֵא מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד.

ד. מְשַׁמֵּתוֹ חֲגֵי זְכָרְיָה וּמְלֹאכֵי - נִסְתַּלְקָה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל, וְאֵף עַל פִּי כֵן הָיוּ מְשַׁתְּמָשִׁין בְּבֵת קוֹל. פְּעַם אַחַת הָיוּ מְסַבִּין בַּעֲלִית בֵּן גּוּרְיוֹן בִּירִיחוֹ, יֵצֵתָה בַת קוֹל מִן הַשָּׁמַיִם וְאָמְרָה: יֵשׁ בְּכֶם אֵדָם אֶחָד שְׂרָאוּי שֶׁתְּשֶׁרֶה עֲלָיו שְׂכִינָה, אֶלָּא שְׂאִין דּוֹרוֹ זְכָאֵי לְכָךְ, נִתְּנָנוּ עֵינֵיהֶם בַּהֲלֵל הַזָּקֵן. וּכְשַׁמֵּת, הַסְפִּידוּהוּ: "הֵי חֲסִיד הֵי עֲנִיו תְּלַמִּידוֹ שֶׁל עֲזָרָא".

ה. וְשׁוֹב פְּעַם אַחֲרָת הָיוּ מְסַבִּין בַּעֲלֵיָהּ בֵּיבְנָהּ, וַיֵּצֵאת בַת קוֹל וְאָמְרָה: "יֵשׁ כָּאֵן אֶחָד שְׂרָאוּי שֶׁתְּשֶׁרֶה שְׂכִינָה עֲלָיו אֶלָּא שְׂאִין דּוֹרוֹ זְכָאֵי לְכָךְ", נִתְּנָנוּ עֵינֵיהֶם בַּשְּׂמוּאֵל הַקָּטָן, כְּשַׁמֵּת, הַסְפִּידוּהוּ: "הֵי עֲנִיו הֵי חֲסִיד תְּלַמִּידוֹ שֶׁל הַלֵּל הַזָּקֵן". וְאֵף הוּא אָמַר בַּשְּׁעַת מִיתָתוֹ: "שְׁמַעוֹן וַיִּשְׁמַעְעָל לְחִרְבָּא וְחִבְרוּהֵי לְקִטְלָא, וְשֹׁאֵר עֲמָא לְבִיזָא וְעָקוֹ סְגִיאִין עֲתִידִין לְמִיתֵי עַל עֲלְמָא"². וְאֵף עַל רַבֵּי יְהוּדָה בֶּן כְּבָא בְּקִשׁוֹ לומר כֵּן: "הֵי עֲנִיו הֵי חֲסִיד תְּלַמִּידוֹ שֶׁל שְׂמוּאֵל הַקָּטָן", אֶלָּא שְׁנִטְרָפָה הַשְּׁעָה - שְׂאִין מְסַפִּידִין הַרוּגֵי מְלָכוֹת.

ו. יוֹחֲנָן כֵּהָן גְּדוֹל שְׁמַע דְּבַר מִבֵּית קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים: "נִצְחִין טְלִיא דְּאֲזֹלֵי לְאַגְחָא קְרָבָא בְּאַנְטוֹכְתָא"³, וְכִתְבוּ אוֹתָהּ הַשְּׁעָה וְאוֹתוֹ הַיּוֹם, וְכֻנְנוּ, וְאוֹתָהּ שְׁעָה הֵיחָה שְׁנֻצְחוּ. שְׁמַעוֹן הַצַּדִּיק שְׁמַע דְּבַר מִבֵּית קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים: "בְּטִלְת עֲבִידְתָּא, דִּיאֲמַר

⁴ בְּטִלְתָּ הַעֲבוּדָה שְׂרָצָה הַשּׁוֹנֵא לְהִבִּיא לְהִיכָל,

וּמֵת וכו'.

² שְׁמַעוֹן וַיִּשְׁמַעְעָל לְחִרְבָּא, וְחִבְרָיו לְהַרְגֵי, וְשֹׁאֵר הָעַם לְבָזָה וְצָרוֹת רַבּוֹת עֲתִידוֹת לְבֹאָה עַל הָעוֹלָם.

³ נִצְחָהוּ הַיּוֹדִים שֶׁהִלְכוּ לְעֵרֶף קָרֵב בְּאַנְטוֹכְתָא.

ומתכסה לבנים - נכנס עמי ויצא עמי. שנה זו, נכנס עמי ולא יצא עמי. לאחר הרגל חלה שבעת ימים ומת. משמת שמעון הצדיק פסקו מלברך בשם⁵.

ט. מעוררין - אלו הלויים שהיו עומדים על הדוכן, ואומרים (תהלים מד): "עורה למה תישן ה'" וגו'. אמר להן רבי יוחנן בן זכאי: וכי יש שינה לפניו? והלא כבר נאמר (תהלים קכא): "הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל", אלא כל זמן שישראל שרוין בצער ועובדי כוכבים בנחת ובשלוה, לכך נאמר: "עורה למה תישן ה'". נוקפין - אלו שהיו חובטין אותו במקלות בין קרניו כדרך שעושים לעבודת כוכבים. אמר להם רבן יוחנן בן זכאי: עד מתי אתם מאכילין נבלות למזבח? עמד והתקין להם טבעות בקרקע.

י. עד ימיו היה פטיש מכה בירושלים בחלו של מועד, אף הוא גזר על הודאי ובטל את הדמאי, לפי ששלח בכל גבול ישראל וראה שאין מפרישין אלא תרומה גדולה בלבד, ומעשר ראשון ומעשר שני - מקצתן מעשרין ומקצתן אין מעשרין. אמר להם: "בני! בואו ואמר לכם, כשם שתרומה גדולה יש בה עון מיתה - כך תרומת מעשר וטבל יש בה עון מיתה". עמד והתקין להם, הלוקח פרות מעם הארץ - מפריש מהן מעשר ראשון ומעשר שני, מעשר ראשון מפריש ממנו תרומת מעשר, ונותנה לכהן. ומעשר שני עולה ואכלה בירושלים, מעשר ראשון ומעשר עני - המוציא מחברו עליו הראיה.

⁵ ספרים אחרים: 'נמנעו אחיו מלברך

<p>29</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>ז 7</p>	<p>עלות השחר _____ 7:09 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:38 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:28 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 6:22 בבלי: נזיר ו • ירושלמי: פאה ט • תוספתא: סוטה ז נ"ך: מיכה ב-ג • רמב"ם: נחלות ט</p>
<p>30</p>	<p>שני Monday</p>	<p>ח 8</p>	<p>עלות השחר _____ 7:08 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:38 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:28 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 6:23 בבלי: נזיר ז • ירושלמי: פאה ח • תוספתא: סוטה ח נ"ך: מיכה ד-ה • רמב"ם: נחלות י</p>
<p>31</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>ט 9</p>	<p>עלות השחר _____ 7:07 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:38 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:28 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 6:25 בבלי: נזיר ח • ירושלמי: פאה יא • תוספתא: סוטה ט נ"ך: מיכה ו-ז • רמב"ם: נחלות יא</p>
<p>1</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>י 10</p>	<p>עלות השחר _____ 7:06 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:37 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:28 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 6:26 בבלי: נזיר ט • ירושלמי: פאה יב • תוספתא: סוטה י נ"ך: נחום א-ב • רמב"ם: סנהדרין א</p>
<p>2</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>יא 11</p>	<p>עלות השחר _____ 7:05 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:37 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:28 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 6:27 בבלי: נזיר י • ירושלמי: פאה יג • תוספתא: סוטה יא נ"ך: נחום ג - חבקוק א • רמב"ם: סנהדרין ב</p>
<p>3</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>יב 12</p>	<p>עלות השחר _____ 7:04 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:36 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:27 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 6:28 בבלי: נזיר יא • ירושלמי: פאה יד • תוספתא: סוטה יב נ"ך: חבקוק ב-ג • רמב"ם: סנהדרין ג</p>
<p>4</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>יג 13</p>	<p>בש"ח, שירה Shabbos Shirah עלות השחר _____ 7:03 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:36 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:27 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 6:30 בבלי: נזיר יב • ירושלמי: פאה טו • תוספתא: סוטה יג נ"ך: צפניה א-ב • רמב"ם: סנהדרין ד</p>

וּעָנָה מְעַנְטָשָׁן גְּעֵבָן צְדָקָה, וְוַעֲרָן דִּי פִירוֹת גְּעַפְעַנְטָשָׁט, אִין עָם אִיז דָּא שְׁלוֹם
 אִיזָּךְ דְּעַר וְוַעֲלָט.
 (סְפָר הַמִּדְּוָת אוֹת צְדָקָה סִימָן ל"א)